

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés felfüggésére és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, és előléptetések. Megyerendszer általánosan V. Néhány szó a Jelenkor 63ik számában megjelent Hazánk izraelitái című cikkre. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Zemplénmegye tisztújító, Veszprémmegye köz-gyűlései; az ungi tisztválasztás után; bányakerületi közgyűlés. Erdélyország. A dunamelléki hely. váltásu egyház kerület közgyűlésének határideje.)

Külföld (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Törökország.)
Értesítő.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ócs. s ap. kir. Főlsége Beöthy Sándor magy. kir. udv. kancelláriai tanácsost, és báró Miskó Imrét ugyanazon főkörmányhivatal tisztb. udv. titoknokát cs. kir. kamarárai közé sorozni kegyelm. méltóztatott.

Ócs. s ap. kir. felsége Csernogoresevič Ferenczet zengi káptalanbeli örkanonokot Szent Gergely Segniamelletti apátjává, Kargacsin Agricolát a' modrusi székeskáptalan prépostját Szentkereszt segniavölgyi apátjává; Mudrovich Nikodémet a' buccarii collegium olvasókanonokát bienkai prépostá, Dorich Mátét a' pribiri collegium éneklőjét szent Irene szerémi prépostjává, és Visner József fiúmei kanonokot a' bold. Szűz belassenai apátjává kinevezni legkegy. méltóztatott.

Ócs. s ap. kir. felsége a' pesti ipar-iskolánál a' szépirás tanszékére Löwy Józsefet érdemesíteni legkegy. mélt.

A' nm. m. kir. udv. kamara Köztenmacher Józsefet a' bucsi kerületben igazgató erdőszemlést pécskai kam. kerületi erdőőrre; Steinmászler Ede pesti harminczadi főlvigyzót rudersdorfi utlevélvizsgálóvá; végre Lieb Imre ó-orsovai harminczadost zágrábi kir. harminczadossá alkalmazta.

Megye-rendszer általánosan. V.

Megye's közigazgatás. Igen helyesen mondatik, hogy „a' rend fenntartása csak jól elrendezett közigazgatás által lehetséges.“ Erre azonban megyszerkeztünk azzal vádoltatik, hogy az „nem fér össze a' renddel“ mivel a' megyei közigazgatásban nincs e g y s é g 's nincs f e l l ő s s é g. — Mind ezek igen határozatlan eszmék, és értelmezésük mindig az egyed értelmi 's képzeleti horizontjától függ. A' nemzeti közigazgatás e g y s é g nélkül, az az szét szakasztva valódi rendtelenség 's köznyomor. Valamint ismét az egész államnyit villám sebességgel átvezető kormányzati összhangzás, mely szerint, mint Lamartine mondja, mihelyt a' társasági gondolat egyszer megfogamzott, az azon pillanatban az államny minden sphaeráiban végrehajtható; — nem egyéb, mint a' képzelődő tehetség nagyszerű túladása. Midő az életben ily tünemények létezésre erőtelnek; nem láthatni egyebet rajtok, mint egy administrationális charlatanériát, azon fényvesztésre számított mesterkélést, mellyben káprázató elég, haszon többnyire igen kevés, 's reá szükség épen semmi sincs. Az egysegi fő kapcsolatot nem a' közigazgatás egy kézbeni összpontosítása teszi, hanem az általános, mindenkit egyenlőn kötelező törvény.

Igen is az államnyának egynek kell lenni 's hogy ez történhessék, szükséges, hogy a' helyhatósági határozatok illő korlátok között tartassanak, ezt pedig a' centrális hatalom ellenőrködése mellett a' törvény eszközli. Maga a' végrehajtó hatalom is saját korlátait a' törvényhozástól kapja, de a' végrehajtó hatalom nem működik mindig a' törvényhozás szeméi előtt 's ha ez történnék is, a' törvényhozás részleteiben nem ellenőrizheti a' végrehajtás működéseit. Ott hát, hol ez ellen illő 's elégséges controlleria nincsen, ott a' törvényhozás a' végrehajtás alatt áll.

A' megyék semlegességi joga kése delmet okozhat 's okoz is a' törvények vagy is inkább a' rendeletek végrehajtásában, de midő az egységet azzal nem sérti csak azt eszközli, hogy maga a' kormány a' törvényhozással összhangzásba jójon.

Alkotványunk szelleme nem lehet az, hogy a' megye a' kormány rendeleteinek ellene szegülhessen, ez képtelenség volna, — 's a' mi így történik az csak visszaélés. Ez csupán fölfüggeszti a' törvénytelennek vélt rendeletet 's az iránt fölvilágosítását adja. Ezt teszi a' perében hozott ítélettel meg nem elégedő peresfél főlebb hivatkozván. Ezt teheti a' bármí bureaucratiai kormány alatt a' subalternus tisztvi selő, 's miért ne tehetné ugyan azt a' megye? A' megye a' világos törvény végrehajtását nem gátolhatja, ha pedig a' törvény nem világos, miként lehet érette valakit felelősségre vonni? Azonban bár ha a' semleges engedetlenség a' kormány tekintélyét nem sérti, mert akkor a' tör-

vényhozás előtt a' felelősségre vonás nem egyéb volna, mint minden tekintély megsemmisítése, mégis az ok nélküli akadékoskodás végre a' közigazgatás nagy kárára csupa kötekedéssé fajulhatna, ugyan azért az ily ellenmondhatási jogát a' megyéknek, csak némely meghatározott esetekre kellene szorítani. Ily esetek volnának, midő a' kormány világos törvény ellen akarna hatni, midő az alaptörvények ellen cselekednék, és végre midő az institutiók erejét akarná megrontani; mert ezek a' jogok leghatalmasabb védői, a' jog csak ezekben maradhat fen magá épségében, míg egyesek kezében mindig és hamar elfajul. Az institutiók épségben tartása pedig 's azok gyarapodása annyira fontos dolog, hogy a' törvényhozás legelső teendői közé tüzendő volna: minden országgyűlés kezdetén közvizsgálatot tartani az institutiók fölött 's ha azokon 's azokban valami kár történik, azonnal előbbi erejökbe vissza tenni.

Szükséges azonban, hogy a' tárgyak, mellyek iránt a' megye a' végrehajtásban fölfüggesztési joggal bír — meghatározassanak, azon kívül is több igen nevezetes tárgyak vannak, mellyek végrehajtásában a' kormány a' megyék által nem gátoltatik, ilyek az országos adó, nevelésügy, köztanodák organisatiója, ipar és kereskedés, főbb törvényszékek organisatiója 'stb, ezek fölött csak a' törvényhozás örököl, mert a' megyének a' fölrírási joga kívül más befolyása ezekre nincs. És ha vannak is az egyéb ide számíthatókat illetőleg több olyak is, mellyek szorosab meg határozást kívánnak; de azért az administatio hányait nem a' megyék semlegességi jogai gyakorlatának, hanem a' megyeszerkezet némely pótolható hiányain kívül főként azon törekvésnek tulajdoníthatni, mely a' centralisatio árnyékoldalát teszi.

Igaz ugyan az is, hogy a' megyékben „az országgyűlési tanácskozások“, a' közigazgatási tárgyak kezelésére nagy befolyást gyakorolnak, ennek azonban legközelebbi oka az, hogy az administatio emberek által kezeltetik, 's mivel az másként nem is lehet, az administatiót a' különböző befolyástól mentesíteni lehetetlen. — Ily befolyás alatt lehet, és van a' felelős ministertől az utolsó községi szolgálóig mindenki 's minden ilyenek egyediségtől függ, magát szükségessé 's olykor főnökénél függetlenebbé tenni.

Ha ezen befolyások akár külső anyagi, akár belső az az psychologiai forrása természetét vesztük vizsgálata alá, kétségtelem fog válni az, hogy a' közigazgatási érdek, sokkal biztosabb állásban van, „az országgyűlési tárgyak fölötti tanácskozások“ befolyása alatt, mint volna egy minden hatalmat magához húzni törekedő aristokratie d'affaires kezei közt, mely az egész törvényhozást saját érdeke szerint fogná intézni. Ez megadja minden dolognak a' külső szint 's a' többit mi az alatt történik csak Isten látja, 's az elnyomottak sinylik. Hallottunk mi is azon „tökéletes“ közigazgatásról, minő Franciaországnak tulajdonították — annyi bizonyos, hogy ez az érdeketek igényeit kevesebbé elégit ki, mint némely távolról bámulók képzelődésüket. És ottan mind azok, egy erőszakos mivellirozás 's egy annyi küzdelmek után nyugalomra kényeszerülés következtvényei oly árnak, mely oly kevés szabadsággal párosult rendnek megvásárlására valóságos pazérlás.

Mi tökéletesen meg vagyunk győződve legalább arról, hogy Frankhon jelen alkotványa nálunk igen rövid idő alatt oly rendet idézne elő, mellyre búsan ellenőrködhetnők ama Fuimus Troesféle bú emlékeztetőt! — Egy egész mese elbeszélése nélkül is könnyen megfogható, hogy némely embert halálra zúzna azon vas öltözet, mellyben az izmosabb dalia még némi kényelemmel látszatik mozogni, kivált ha az egész látszólagos kényelem nem egyéb, mint minden életerőt veszélyeztető erőködés.

Ujra meg újra ismételjük, miként ohajtjuk ugyan, hogy a' centrális hatalom oly állásba helyezhessék, mellyen a' törvények pontos végrehajtásában ne gátolassék. Mivel pedig nem az ön kény hanem csak a' törvények végrehajtását ohajtjuk, legalább némely kormányi rendeletekre, mellyek az alkotványos szabadságot veszélyeztethetnék, oly ellenőrséget ohajtunk, melly törvényes fejedelméhez bizodalommal nyujthassa be fölvilágosító kérelmeit még pedig a' végrehajtást megelőzve; mert lehet, hogy a' végrehajtás után többé nem fogna hatalmában lenni azokban csak föl is szólalhatni. — A' mi tovább az azon vádat illeti: hogy megye szerkezetünk mellett „az administatio organumai a' legfelsőbbtől a' legutóbbikig nem felelősek“ arra véleményünk szerint eléggé kimuttattuk gondolatunk menetét, mely azon hiedelemre vezet,

hogy a' valódi kormányi felelősség inkább öszszefér a' megye szerkezettel, mint a' parlamenti kormányval. Sőt az administatio alsóbb organumait illetőleg is figyelmeztettük az olvasót, hogy centralisatio mellett azokra nézve semmi valódi ellenőrség nem létezik, 's nem is létesíthető. Hozzá járul ezekhez még az is, hogy centralisatio mellett a' hivatalosak eljárásaik szintén más hivatalosak által ellenőriztetvén, következőleg ezek száma legióra neveltetvén az államnynak hasonlíthatlanul többé kerülnek, — mint meny nyibe a' megyerendszer melletti administatio kerül. Még ennél is tán rosszabb oldala a' centralisatió az, hogy abban a' hivatalosak serge egy különvált — önczélú kasztot képez, melly az ő rendeletével öszsze nem férő hatalmat gyakorolván, olymagasra szokott emelkedni, hogy még csak tulságosnak sem nevezhető, azon esetben, midő saját érdekeit az államny érdekeivel csak azonosítja. —

A' formalis ministeri felelősségnél a' megye szerkezetben már az is több nyomatékkal bír — hogy ott a' közigazgatás tárgyai — magok r é s z l e t e i k e n, és nyilvánosan 's az érdekeltek által ellenőriztetnek, melly bizonyára egyetlen egy mód, mellyen az intező kormány magának a' subalternusok mikénti eljárásáról elégséges tudomást szerezhethet. Innen megyerendszer mellett a' közigazgatás vezetése nincs a' megye kezében, a' megye rendei arra csak ellenőrködve folynak be; de a' közigazgatásban magok kölesönözök hivatalosaikat a' kormányynak, még centralisatio mellett ez ellenkezőleg történik. —

(Folyt köv.) Kovács Károly

Néhány szó, a' Jelenkor 63dik számában megjelent Hazánk izraelitái című cikkre.
(Vége.)

A' polgári szabadság a' zsidó hit egyik elvével sem ütöközik meg. Mert hogy a' separatismus ollyszerű volna, mikép ezt K. ur mondja, „hogy semmi más sal érintkezésbe nem jöhet profanatio nélkül, ezt az orthodox, vagy mint K. ur j ö h é b e r ü l nevezi, pülpulista zsidó sem hiszi. Az ő s e p a r a t i s m u s a csupán csak vallási „öt választá az ur, hogy legyen neki tulajdon nemzeteül“ azt vallja, de a' polgári közlekedésre nézve ő soha sem különözte el magát a' többiektől. Azt pedig, hogy az étel — ital, keleti törvények mai nap többé meg nem állhatnának, én át nem látom. Ehetik, ihatik az ember, hol és mit akar, és azért jó polgára lehet hazájának. A' házassági törvényt illetőleg, a' zsidó vallás nem tiltja a' külön hitűekkel egybekelést, és csak a' törvényhozó testületen áll, megengedni, hogy magyar és zsidó közösen éljenek.

De más különben is mi gondja a' törvényhozásnak arra, ha vajjon megütöközik é a' vallás a' polgáritáson, neki az emberi és a' hazai érdekeket kell tekintetbe venni 's valamint egy részről kényszeríteni nem szabad, hogy hitéről lemondjon, ugy másrésztől hitre tekintettel lennie nem kell, midő az intévények, miket hoz, épen e' hit követőinek valónak üdvösségére. Neki a' fölszabadulást ki kell mondani, és a' kinek tetszik elvállalja, kinek pedig nem, hagyja abban, és legyen boldog az ő együgyűségében. Nem azok számára, kik nem akarják, hanem azokéra kik igen is akarják, mondják ki az egyenlőséget.

Mi továbbá K. urnak azon állítását illeti, miszerint a' honi izraeliták közt az orthodox párt kezében volna a' községek igazgatása, nevelésügye, én épen az ellenkezőről vagyok meggyőződve. A' közigazgatás, még azon kevés

9) Engedje meg czáfoló ur, ha öszintén kijelentem, mikép itt nem értjük egymást. Én vallási szabályokat, mennyire az embereket morális elvekkkel, sőt korlátokkal látják el, igen is komoly emberi érdeknek tartom, 's mennyiben ezen különvált osztályérdek bizonyos irányban az öszses polgárat érdekét teszik, tehát polgárinak is. És ezen elvből indulva ki a' törvényhozás az emancipatió kérdésénél valamint nem feledheti ki a' képességet, ugy a' dogmák káros szabályit sem mellőzheti. Csak igen jelentéktelen példát hozok föl. Tegyük föl, valamely község, vagy igazgatóságnál zsidó választatnék pénztárnoknak, 's a' fizetéseket tenni, vagy beszédni épen s z o m b a t o n kellene; mit teendő ez esetben a' héber pénztárnok, kinek hitsorsosí inkább szégyenteljesen visszataszigáltatják magukat a' hidfőtől jelenlétében a' bámuló, 's gunyolódó tömegnek, semhogy az átmeneti krajczárkához hozzá nyulnának? — bizonyosan vagy hite elveit kellene a' köteleesség oltárára áldozatul hoznia, vagy az elvállalt köteleesség, 's az ezzel járó becsületességet adni föl a' hit sőtét elveinek. A' törvényhozásnak tehát igen is kell a' vallásokra is tekintettel lenni, ezt az élet tette szükségessé, mit e-temes anomaliák, 's káros következtetések nélkül teendő közzül ki nem törülhet. K.

községeknek is, melyekben az orthodox párt a túlnyomó, előjárói mindig az újítók közé tartoznak.¹⁰⁾ Vegyük Sáros megyét ennek nagyrészt Lengyelországból hazánkba szakadt zsidó közönsége a hit legkonokabb maradistái, és elnökük az országzserzte ismert Hollaender Leó, vagy a mívelt Sehwarz Dávid voltak, az átalakulás legbuzgóbb hajnókai. Így van ez minden községnél, és azon surlódások, melyekről a közfolyt időben az időszi közlönyek is említést tesznek, szinte csak onnan származtak egyedül; mert a községek előjárói, miket magok a községek egyedei, és így az orthodox párt is választ, ollyszerű változásokat sürgettek, mik ez utóbbiaknak nem voltak inyére. És az előjárók még is a reformistákból kell, hogy választassanak; mert előjáró csak olyan lehet, ki által a község kívülről is képes annyira a mennyire tekintélyt szerezni, ki ügyeket, ha megtámadtatnak, védeni, és a többi hitfelek irányában képviselni tudja.¹¹⁾ És ezt csak akkor teheti, ha vagy gazdag vagy pedig mívelt, vagy mi bizonyára a legjobb, mind a kettő egyetemben. És az olyanok szabadabb mozgásaik, és gyakoribb érintkezéseik által a többi világgal, szükségképen vagy fölfogván a hitnek nemesebb földadatát, semmint, egyedül a vallás ezredévi pókhálót, és porfelleget strázsálni, tisztultabb, korszerű vallásfogalmokat ültettek be szívébe, vagy ha nem is művelődtek annyira; de mindenesetre levetettek sokat a hit avult állításairól, mik reájok nézve, kik a nagy világban, és a többi felekezetbeliekhez hasonlóan szabadon akarnának mozogni, azon állításokban csak megszorító nyugókat látnak, és azért — le is rázzák magukról, mihielyt csak lehetséges. Ezt tagadni önámítás nélkül nem lehet.¹²⁾

Hogy ekép hazánkban nem az orthodoxoknak hanem inkább az átalakulóknak van nagyobb, határozottabb befolyása a községek és a nevelés-ügyre, az igen világos. Még világosabb lesz az a tapasztalat által. Az ország minden vidékein látunk iskolákat megnyitni, és dícséretére legyen mondva e pártnak a nevelést a legnagyobb áldozattal szokta pártolni, és ha mégis ittott halljuk, hogy az iskola rövid főállás után ismét széllyeloszlott, ennek nem azok, hanem nagyrészt a tanítók okai, kik az iskoláknál alkalmaztatnak. Miképp? Majd egy másik alkalommal.

És a rabbinusok irányában szinte igazságtalanul bánták Királyi ur, mert teszem igaz is, mit mond, hogy azok nagy részt írni, olvasni nem tudnak, az olly egyedek csak csekély részben akasztják meg a közművelődést. A zsidó közt nem uralkodik azon hierarchiai befolyás, miszerint a vallás felhője az elmét elborítja; mert a zsidók közt a rabbi csak különös kikötésnél fogva választatik egyszersmind iskolai igazgatóvá, s akkor minden esetre kell, hogy mívelt ember legyen, és ne tartozzék amazok körébe, kik írni, olvasni nem tudnak. Ha az olyanok vannak, a község előjárói maguk rendezik az iskolákat, ők pedig csak azért vannak, — mert megvannak —, és mihielyt halál, vagy más körülmények által a pápi szék megürül, az korszerűleg mívelt pap által töltetik bé, mire sok a példa. És itt találom K. ur igazságtalanságát. Ő azt akarná, hogy a zsidó papok már széltiben míveltek legyenek. Én is kívánom, de lehetetlen.

Mennyi ideje, hogy a jobb irány, és a mívelődés hazánkban fölébredt? és mennyi ideje, hogy a zsidók belső állapotára pillantat vettették. Ez utóbbi kérdésemre mit felelhet az, kinek legszentebb kötelessége, a haza lakosait boldogítani, és egy az állatnál magasabb fokra állítani? nem tudom. Vagy nézzünk az egyéb hitűek közé teszem arra, melynek papjai a leggazdagabban vannak biztosítva, és hányat fogunk találni, kik hivatalukhoz mért míveltséggel bírnak. Nemde csak az ifjabbak lesznek azok, az öregebbek pedig ha írni olvasni tudnak is; a népnevelésre biz egyéb is kell annál, kell az, minek ők híjánnyával vannak. — Avagy hazánk köznépe jobban van-e mívelve a zsidó köznépénél? ki azt tudja bebizonyítani, a soknál is többet tud. És ők azért még is vannak emancipálva?¹³⁾

De ez tán ismét az emberiség szempontjából okoskodás lesz, és abból a zsidóknak kiindulnia nem szabad; mert, bármint igazságos legyen is panasza, alkalmatlanokodik, és unottá lesz, mint Királyi ur mondja. Azért tehát, távol legyen tőlem, hogy a közönséges zsidó ember számára azon jogok megadását sürgessem, miket születés és teherviselésnél fogva nélkülöznie nem szabad. Nem. Tehát azok kik nem míveltek, azok a polgári szabadságba ne

részesüljenek, de részesüljenek azok, kik emberileg míveltek, azaz: kik emberi hivatásukat becsülettel megtöltik, és a hazának hasznosan és becsületesen szolgálni tudnak is akarnak is. Azok pedig, kik nem míveltek, egyrésztől buzditassanak, másrésztől kényszerítessenek arra, hogy a mívelődés üdvöt termő sugárai által a nemzet testületével minélelőbb egybeolvasszassanak.¹⁴⁾

És ez az, mit a zsidó kíván; és ez az, mit a törvényhozás tőle meg nem tagadhat a nélkül, hogy magának az országnak meg ne akaszsa jobbra fejlődését.

És nem illy fonák minden józan okosságot és politikát egyiránt nélkülöz¹⁵⁾ következtetés, minő Királyi Pál uré, hanem épen a fokokénti, föltételezett emancipációt vonhatni ki gr. Széchenyi ezen szavaiból, miket K. ur idéz: „miképp ő részéről az általános polgárosítást nem javasolhatja nemzetisége iránti szeretetből, mindaddig, míg a zsidók nemzetiség nem lesznek nevelve.”

Ugyanis nem az van Széchenyi szavaiban, hogy az emancipatio tíz vagy száz év múlva! (minő emberi érzet! tíz vagy száz év, ez neki mintegy, a szabadalkotvány fiának!)¹⁶⁾ mert ezt mondani embernek nem szabad, nemzetiségét szerető férfiaknak nem lehet; mert ki hazáját szereti, nem fog egy fél millióból álló hitfelekezetet kárhóztatni arra, hogy a hazának használni csak kivételesen és mellékesen; ártani pedig egyenesen tudjon, holott ha az a nemzet minden foglalkozásában és keresetében részt vehet, a haszon egyenesen és a legüdvösebben épen a nemzeté leend, mely iránti szeretetből azt tőle elvonja. Hogy illy honszeretetet föltegyenek róla, gr. Széchenyi nem kívánja.

Gr. Széchenyi az általános polgárosítás ellen tiltakozik, és ezt, a zsidóság sem kéri, hanem kéri a részlete st.¹⁷⁾ Kéri hogy az érdem, ne csak az öntudat, hanem az alkalmaztatásban találja jutalmát, mert az öntudat jó lehet a szívnek; de emberi test kormányzatában a gyomornak is van beleszóla; és öntudata mellett éhen veszni senkinek sincsen kedve. Kívánja, hogy a becsületes keresetmódnak kapui megnyiljanak, a czehek középkori korlátai, melyek között a kontárság, a magányérdek és a butaság meghízik, leroskadjanak, és a zsidó, ha mesterségét becsületesen megtanulta, ne legyen kénytelen vele föltagadni, és a kevesbbitestességes házalás és csereberéhez folyamodni, csak azért hogy éhen ne haljon. A földbirtoklás zsidóknak megengedessék, mert azok aligha annyikára lesznek a nemzetnek azon külföldieknél, kik napról napra nagyobb számmal meghonosulnak köztünk, a nélkül hogy az új haza iránti szeretet vagy csak kötelességeinek legkisebb jelét is adnák. Alkalma nyilik ez által a vagyonos zsidóknak, pénztől oly módon eltökésíteni, hogy a mérsékelt jövedelem mellett biztosítva legyen, holott most mindíg csak az örökké forgó és elveszendő készpénzzel lehetvén üzérkedése, ezt minél inkább gyarapítani törekszik, és uszoráskodásra fajul. Hogy egyébiránt a zsidó hajlandó is pénzeit biztosan lerakni, bizonyítják a házak, mik Pesten és mindenütt a zsidók által megvétenek és még inkább megvétenének, ha ez annyi nehézség és szégyenletes kivételiségekkel ne járna, holott a pénzbeli spekulatiók kétségkívül több hasznot hajtának a legfőbb 6% kamatot hajtó házaknál. Jobb a kevés, ha bizonyos, a soknál, ha veszendő. — Végre, és ezt is gr. Széchenyi szavaira támaszkodva, szükség, hogy a zsidók nemzetileg legyenek nevelve. Ez földolag, mert míg a zsidók idegen elem gyanánt élnek a hazában, addig haszna nem egészen esik a hazára, fele, még pedig nagyobb fele, mindíg azon elem részére esik, melyet táplál. Hogy a zsidóság ezen átnemzetisülésre hajlandó, az kétséget nem szenved. A zsidóság részéről minden elkövetetik, hogy magyarosodjék, és az eredmény olly kedvezőleg mutatkozik, mint egy idegen elemnél sem a hazában, és még kedvezőbbben mutatkoznék, ha az átnemzetisülésre ki a németiségből a magyarba a kellő eszközök megvolnának. Leghathatós eszköz arra a népnevelés. És hogy e tekintetben a zsidók részéről sokat tesznek, nem fogja elvitatni senki. Ők iskolákat állítanak föl és gyermekeiket azokba küldik. De ez még nem elég, nem csak, de nem is jó. Az iskolák ne egyes emberek direct járulékától, hanem az egyes emberektől független álljanak; különben létezősök prekár, működésök megakasztva leend. Az egyes ember járulékát mindíg megvonhatja, valahányszor a tanító gyermekeit nem tanítja czélszerűen: mi gyakran történik,

nem levén alkalma a zsidó ifjunak seholy, hogy magát a nevelési pályára kellőleg kiképezze.

Nem volna-e tehát legelső, legszentebb kötelessége a kormányának a zsidók irányában, hogy a nevelést elősegélje, papok és tanítókat képző intézeteket fölállítván egy részről; más részről az elemi iskolákat, biztos független állapotba helyezve, hogy ne mint eddig a nép tanítói csak külföldről éhségből közibünk szakadt egyedeiből álljanak, kik a hazát és a tanítói hivatást csak annyiban szeretik, mennyiben általa megélhetnek; hazaszeretetről hivatottsági buzgalomról pedig még sejtelmük sem lévén, nemcsak, hanem minden nemesben törekvőt, és ez által a jó ügynek előmozdítója alacsony kenyérfélelemből elnyomja hanem olly egyedeiből álljanak, kiket hajlam és ügyszeretet vezetett e pályára, és kik nehézségeivel azért akarnak megküzdenni, mert érzik magukban az erőt és a tehetséget a jót és üdvöt előmozdítani.¹⁸⁾

Ezt várjuk a legközelebb országgyűléstől. Meglehet hogy csalatkozni fogunk várakozásinkban; de akkor csalatkozni fognak az illetők is, kik hiszik és akarják, hogy a zsidó minden serkentés és segélynyújtás nélkül önmagától bontakozzék ki szellemi elhanyagultságából, kik ezen balga követelést intézik hozzá, hogy ne nyujtsanak neki segédkezet, sem kivergődtével méltányulást ne nyerjen, és mégis vergődjék ki a mostani állapotából. — Azok pedig, kik a távolságot ember és ember között a mostaninál még inkább terjesztetni kívánják, az idegenkedést a hazalagosai közt még magasbra éleszteni kívánják, azok örülhetnek; mert a haza jelen állapotánál fogva ezt tökéletesen elérendik. Szegfy Mór.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Mult szombaton nemzeti színpadunkon adatott egy új francia darab: „Párisi rongyszédő” Egressy Gábor jutalmul. Az újság ingere, s a jutalmazott iránti méltányos kegyelet sokat csodított az előadásra, — kik azonban nem bírtak mindnyájan olly türelemmel, hogy a szentiván éneke-féle előadást végig ásitozzák, vagy imádóli szerint, rajta végig kéjelegjenek. — E mű Franciaországban imáadásra méltó, mert irányos darab; a népelet hú festésével az érdekelteknek sokszoros élvez nyújt, s miként mi „szökött katonát” meg nem unjuk, — sőt a karzati közönség bizonyos áhitattal nézi s előadásán a kéjtől ellatásul: — ugy lehetnek ezzel is a francziák. Amde mi magyarok már kisést többet követelhetünk: mi az idegen darabtól megkívánjuk, hogy ne csak nevet hordozzon, hanem annak meg is feleljen. Már pedig hogy e dramának bémálmó nem drama, nagyon is világos. Nincs ebben dramai egység, — a jellemek nem a kebelvilág mélységéből fakadnak, — hanem a társadalmi föltételek színével rajzolják. Az egész szagattat képeknek sorozata. minőket novellában rajzolnak, s minőket a festész váznára rak, — nem adhatván másként a cselekvényi folyamot, — mintha e dráma szerint egyes főmozzanatokat kiemel Anzontul e darab bir hosszadalmas csevegésekkel, minő példaul, hol egy bűnnel terhelt pénztőzsr lelke furdalásait keresett hasonlatok, és nagyot ígéro képletes szavakkal fejtegeti, — mintha ez dramalag élénk idzethné a lélekfurdalást: ez üres szóközömbé burkolt indokolás a legnyomorubb. — Hoszszu életet a darabnak nem ígérhetünk, gyorsaságai és 4 óráig tartó hosszúsága miatt sem. Talán még párszor megnézi közönségünk Egressy G. és Komlóssy Ida remekjátékáit.

Színházi közönségünkre, ha igaz, legközelebb sok élvezet vár. Bognár, Wurdá és Alboni kisaszony vendégekre váratnak. Lendvayné gyógyul, Laborfalvy Róza visszatért, — Hollósy Nelli pedig váratik.

Az evangélikusok most tartják fögyűléseiket itt Pesten. Az egészben az legderékabb, hogy a négy superintendens közül egyedül a dunántúli beszél magyarul. A többi? diákol szónokol. A világia k? egytőlegig mind magyarul beszélnek. —

Azt beszélék: hogy a pesti halottaknak most jobb dolguk van, mint azelőtt: mert a mostani halottvívó humanusabban bánt velök. Mi e humanitás daczára sem kívánunk kezei alá jutni: ugyhiszünk, — olvasóink is alig.

Kis Bálint, legmagyarabb füstészünk, magyar történeli képgyűjteményt szándékszik megindítani. Az egész gyűjtemény állandó nagy történeli képből, s kapható aláírás után 7 szállítványban, levén egyegy szállítvány ára 5 ezüst forint. Aláírni lehet minden megyei szolgabírónál, városokban pedig a tanácsjegyzőnél. Nem is képzelhetünk ollyan magyart, kit ősei érdekelnék, és kinek reá tehetsége nem híjánnyart, hogy e gyönyörű, nemzeti dícsőségünket hirdető gyűjteményt bírní ne akarja, meg ne szerezze. Azért bizton reménylünk, hogy a jeles hazafias buzgalmat minél számosabb aláírással méltányolandják.

Hát arra a szegény Kliegleg gondol-e valaki? Olvasták e olvasóink, hogy most, midőn betűszedő és osztógépe majd elkészült, — költség híjánnya miatt fonakadt, annyira, hogy a lángéző férfi maga is legmélyebb nyomorban teng?

A vásári fabódék csak ugyan a nagypiaczot disztelenítik, — az usust megerősít e „Noththeater” —: mindenki erre hivatkozik. Ha történetesen elemi vész tör ki, legalább az elemmentaris bajoknak tulajdoníthatjuk, és hogy ez vigaszul szolgáland, napnál világosabb.

Itt áll czáfólor ur ama terén, mellyen e tárgy körülí nözeteink szívesen találkoznak, s hol kimondja: miképp a zsidóság még nem emancipatióképes, egyébiránt elmaradottságát magán kívül még egy főnebb valaminek is tulajdoníthatja; de melly híány, meglevén kötvé az egység a túrelmi adóra nézve ugy hiszem, mielőbb azon részről pótoltatni fog. K.

¹⁰⁾ Ha kívánandja czáfólor ur, elsorolandom névenként a helységeket, hol a zsidónépnek vénei, és irástudói — előjárói — azt sem tudják, mi az újítás, a váltóén kívül. K.

¹¹⁾ Utazza össze czáfólor ur Mármaros vármegyét, s hitsorsosi közt reformistát pápaszemen se találand. K.

¹²⁾ De hogy hídjuk, miután ellenkezőt tapasztaltunk, ahoz még nagyobb önámítás kívántatik. K.

¹³⁾ A ki elnyomott helyzetében néptársinak hasonló mívelletlenségén, de nem hasonló polgári szomorú helyzetén vigasztalni tudja magát, — szerencsés, de szerencsésjét — én legalább nem irigylem. K.

¹⁴⁾ Tehát kasztozat alkossunk az emancipandusok közt is? K.

¹⁵⁾ Ugy látszik, czáfólor ur kizárólagos birtokában hiszi magát a józan okosság, és helyes politikai következtetésnek. Üdvözlöm mint illyent, csak hogy e megjegyzés a főnebb mondottakkal legcsekélyebb logikai összefüggésben sincs, a helyes következtetés tehát hiányzik. K.

¹⁶⁾ Nem nekem mondegy, hanem önkönl látszik mind egynek lenni, kik éjjelben is déli napot vitatnak. K.

¹⁷⁾ Perditio tua ex te Israel. Szent könyv.

A' G
n e m z e
mészet, n
boszanko
A' ne
tatott, me
ben az eg
ha mind
tagjait, k
morha s
Vah
és n e
get elől
ső két füz
tséges fo
ismerteté
valánk, m
tökélyre
minden h
Hét
m é g n e
A' p
grádi pas
pasasága
s i b u k
bukokat a
fogójukn
Szor
ben puszt
harangoz
tetnek ki
H o
nagyobb
ra szolgál
vást illó
nagy-díó
ZE
rasztás é
lasztattal
elősorolj
számmuk
hát csak
inkat.)
És
— így fo
és utibiz
tallal sol
kielégíte
még is e
ilyen azt
másik al
vaszegős
tisztujtás
boszu m
jár és ké
dulatoka
zoktól m
ségig m
bereink
vatalra v
nél több
hivatáln
ide táma
szinte jog
lönbféle
ni tisztá
mellyől
mesi hiva
a nemes
nek, szol
ségi fiát
Mívelődi
vünkben,
miből kie
meg sen
születés
gunkhoz
elvünkét.
áldozni n
III
érthetők
mutatván
is akarta
egybesze
alakulás
Az ellen
gyűlésez
a tisztuj
ügyekeze
tettel, és
lakoznak
saki rész
elsóalisp
zott a' tis

A Gellérthegynek, Kelenhegygyé nevezése ellen a nemzeti ujság iszonyuan protestál. Magyar természet, magyar szokás a protestatio, azért nincs miért boszankodnunk, — pedig talán volna reá okunk.

A nemzeti színház zenekara által takarékpénztár alapított, megátalando azon szomorú állapotot, miszerint különben az egyes tagjai uzsorások körmei közé juthatnának. Vajha minden compact társulat eként igyekeznék biztosítani tagjait, kiket a pillanati szükség néha kilábolhatatlan nyomorba süllyeszt a pénzadályok szivtelensége miatt.

Vahot lenne dicséretesen megkezdett Magyar föld és népeir' című folyóiratát folytatván, az olvasó közönséget előfizetésre szólítja föl. Hat füzet ára 3 ft pengő. Az első két füzet nemsokára elhagyja a sajtót. E' hasznos és költéses folyóiratot annál inkább is ajánljuk, mert hazánk ismertetésére nagy tényező; — eddig úgy is ter. a incognita valánk, magunk előtt is, mit e' vállalat, ha illő pártolás mellett tökélyre mehet, megszüntetend. Előfizetni az ivartókon kívül minden hiteles könyvárusnál lehet.

Hétfőn állíták föl a' vároháznál az igazság szobrát: — még nem késő.

A párizsi cigányok — mint az Ungarnak írják — a' belgrádi pasa előtt zenézték, 30 arannyal jutalmaztatának a' pasasága által — sőt a' pasasága magas tetszését szinte 30 esibukos pipaszár ajándékozásával tüntette ki. E' esibukokat a' barna fiak Szerényessy J. urnak, mint pártfogójuknak küldötték.

Szomorú hírek érkeznek Erdélyből, a' sáskák szélitiben pusztítanak; egy csapat egész Kolosvárig üzetett láрма, harangozás, és lövöldözés közben; egész helységeket rendeltetnek ki ellenük vadászatra.

Horvát Art a l jelenti: mikép a' jártassággal bírva nagyobb táblák és közigalnak rendezésében, ajánlja e' célra szolgálatait az illetők kegyeibe. Megbízásokat a' meghívást illő díjtelés mellett elfogad Pesten Terézvárosban nagy-diófa utca 289. szám alatt.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

ZEMPLÉNBŐL. Itt augusztus 2dik és 3kán tiszt marasztás és ujtás volt, megmarasztattak, és részint megválasztattak, és kinevezettek a' következők: (Itt t. levelezőnk elősorolja az ujan alakított tisztikar névsorát, melyet 64ik számunk már egész terjedelemben adván, folytatólag tehát csak a' névjegyzék utáni sorokra vezetjük át t. olvasóinkat.)

Es imé itt áll tábor a' zempléni tisztviselőségnek, — így folytatja levelezőnk — elhagyván még a' sok esend és utibiztosok, irnokok, és ki tudná miket még. Ennyi hivattal sok család szüksége, fénye, dicsősége, vágya, kedve kielégítettik, legalább megközelítettik, és mennyi marad még is elégtelen, zugolódó, kítőró, engesztelhetlen, az ilyen aztán a' főkörmányzó ellen zugolódik, vagy ez és a' másik alispánt vádolja, vagy ez és amaz kortes főnök szavazegységének tulajdonitja eléstét, mellőztetését, szóval tisztujtás után az édes érzés, jóllét, a' bus aggodalom és boszu mutatkozik családi körökben, eljő a' tanásterembe, jár és kél mindenütt, mert a' kebel nem adhatja ki az indulatokat, hogy szegre akaszthatná őket az ember, s azoktól menten intézné jövő kilátásait. Bizonyára a' lehetőségig meg vannak szaporitva hivatalaink, és még is embereink számához képest fölülte kevesek azok, minden hivatalra várokozik tíz husz, kijelöltek három négy, de egy-nél több meg nem választathatván, helyel közzel minden hivatalnál tíz tizenöt marad elégtelen. Hátha még azok is ide támaszkodnának, kiknek az 1844diki Vdik t. cikkelye szinte jogot adott közhivatalokhoz, ki elégithetné ki a' különböző vágyakat? valójában senki sem. Hiszen a' zempléni tisztikar névsora is mutatja, miként a' magnási rend, mellytől a' nemesség hivatalokat várt eddig, most a' nemesi hivatalokra vágyakozik. És jelen van az idő, mellyben a' nemes szüle többé nem nevelhetén bizonyos esküdtnek, szolgabírónak, s más tisztviselőnek nagy reménységű fiát, más életmódról kell gondolkoznia övéi számára. Mivelődünk naponta, izlésünk nemesül, rangkórság dül szívünkben, és anyagi tehetségünk gyengül időnként, nincs miből kielégíteni a' kor kívánatát, melly jövedelem nélkül meg sem közelithető, kereskedés, mesterség, művészet születésünket alacsonyítaná le, csak hivatal és tisztség rangunkhoz illő, és ezért mindent mindent elkövetni, hitünket, elvünket, meggyőződésünket, atyafiságot, barátságot föl-áldozni mind jól megy.

Illyen tisztujtás utáni vitakozások könnyebben átréthetők lesznek, ha az előzvényekből is állitok elő némely mutaványokat. Tisztujtásunkat megelőzőleg megyénkben is akarta magát az ellenzék Pest példájára rendszeresen egybeszerkeszteni, még a' mérséki rész minden testületé alakulás ügyekezete nélkül eddigi állapotában maradt. — Az ellenzék alakulva lón, elnököt, és jegyzőt választott, gyűlésezett, tanácskozott, és végezett. Végzésül mondta ki a' tisztujtásra nézve, miként a' kijelölendők közül minden ügyekezettel azokat fogja az ellenzék megválasztatni, kik tettel, és külső jellel is az ellenzékhez csatlakoztak, s csatlakoznak. Külső jelül a' vörös toll lón megállapítva. A' mérséki rész mint mondám nem rendezé testületét, hanem az elsőalispán elnökléte alatt öszszegyűlvén, szinte tanácskozott a' tisztujtás munkája fölött, és emberei megtartásuk

s megválasztásuk módja körül intézkedett, tollról nem határozott. Az ellenzék testülete többnyire*) fiatal, birtoktalan, hivatalban maradni és jutni kívánókból állván a' mérsékiek hirdetése szerint el nevezetett szegény legények gyűlésének, hogy tehát ezen ellenzék annál nagyobb súlyt adjon jövedőre befolyásának, s megmutassa, miként jelszava csakugyan nem mese, melly abból állt, hogy huljon a' férge, arról tanakodott, miként hogy annál nagyobb dicsőséget arathasson a' zsegevetés után, az első alispánt mint szerintők az ellenzék tulnyomóságra vergődhetésének fő akadályát minden áron kimozdítsa hivatalából, erről a' mérsékiek — kik az első alispán munkásságát, szorgalmát ismervén becsülik — mit sem tudván, s maga első alispán ur illyesmiről semmitsem gondolván, mig a' vörös tollasok mindenütt csak azt hirdették, hogy éljen a' vörös toll, és adandó alkalommal reánk hallgassanak barátink, az alatt a' mérsékiek, kiknek közrendü korteseik csak maguktól fejték tollat tüztek fővegeikhez — csak ön jó szántukból mondogatták: a' két alispán marad, nem lesz nagy változás. A' vörös tollasok az ellenzék testületéhez és különösen ennek elnökéhez K. G. hoz jártak hivatalt és utasítást kérni, a' fejték tollasok pedig idősb Sz. G. volt hegyaljai fő szolgabírótól kértek és vártak mindent, vigasztalás nélkül természetesen egyik sem bocsátotta el övét, Sz. G. azonban határozottan kimondá, hogy ő hivatalban lenni nem akar, vendégelni sem fog csoportokat, hanem a' kik maguktól bejönnek, Ujhelyben szivesen látja. — K. G. — a' zempléni ellenzék nagy szónokát, az első alispán testvérét kérték, kérdezték vörös tollas hivi; akarjon jövedőre bármi hivatalt, egy szívvél lélekkel érte halnak érte élnek, mert ő is tölle és általa várnak sokat és mindent, ő azonban a' körülményekre hivatkozott, határozottan nem nyilatkozott. Szónoklatiban azonban be valának fűzve ollyas kifejezések, mellyekből alispán bátyja elleni tőrekedést leheté kimagyarázni, és ezen célzatos kifejezések a' vörös tollasok többi vezérei által kézzelfoghatólag meg is magyaráztattak. Begyűlvén ugyanis székvárosunkba a' nemesség augusztus 2kán, csakhamar azon általános hír terjedt el, miként K. G. ort a' főkörmányzó hivatalra jelölni teljességgel nem akarván, kezdve az első alispánon mindazon hivatalbelieket kifogják mozdítani, s mindazok bejuthatását gátolandják, kik a' vörös tollas párthoz nem tartoznak, és nagy tömege csatlakozott küldöttségi minőségre a' nemességnek, melly a' főkörmányzó ő mlgát megkereste és kérte, hogy első alispánságra a' közszeretü L. G. urat jelölne ki, e z után minden száj s sziv teljes örömevel L. G. nevé t hangoztatta egész éjszaka. Másnap augusztus 3kén reggel is vörös és fejték tollas különbség nélkül az egész közönség L. G. neve kiáltozásával özőnlé el a' megye házat és környékét. Es itt veté kezdetét a' béke eszközés főkörmányzó ő mlgá magas befolyásával, L. G. ur teljességgel nem engedte magát kijelölteni, miután a' vörös tollasok pártja ismét alakulván, elhatározta, kimondta, és hirdette hangosan, miként az első alispánt bár kivel is kiűtték székéből, és tanitgaták a' népet vezéreik, hogy rájuk hallgassanak, szavazatot sürgesse nek, és el lón özőnlve a' tömeg s z a v a z a t fölírást mutató táblákkal, s annak hangulatából azt leheté minden bizonyossággal kivenni, hogy az első alispánnak bukniá kell készületlenség miatt, bár millyen legyen is a' jelölés.

Komolyan és némán nézték e' váratlan jelenetet azok, kik első alispán ur megválasztásakor történeteknek szemtanui voltak, kik combinálni tudnak és akarnak, kik az érdemnek, nem az önző érdekek hódolnak, és bejuta ezen váratlan kitörésnek híre főkörmányzó ő mlgához egész valójában, miután — a' mint mondjuk — értésére adták K. G. nak, hogy a' hegyaljai főszolgabírónságon kívül akármellyikre ki fog jelölteni, ámdé ezen kijelentés a' tisztujtás kezdő percén immár későn volt, és ezzel nem leheté lecsillapítani azon tömeget, melly épen nem K. G. érdeklében, hanem saját kinézése és elve irányában akarta az első alispánt kimozdítani. Próbálta ugyan is az ellenzék legfőbbike — kiben ezen testület erejét, dicsőségét helyezi — gr. A. Gy. a' választókat rábeszélni, hogy hazánk és megyénk mellő disze, L. G. ur csakugyan nem akarván magát kijelölteni, a' szorgalmáról ismeretes mostani alispánt — jövedőre is választjuk meg, de a' szónok nem hallgatták, és a' vörös tollasok határozatuk mellett szikla szilárdan állottak. Ekkor jelent meg főkörmányzó ő mlgá a' teremben, rendes meghívattatás következtében, és midőn a' szokott üdvözlő és bucsuzó beszédek után első alispánságra K. A. F. J. D. Alaj. és Sz. H. t. kijelölte, a' vörös tollasok gyülekezete Sz. H. nevé t tehetsége szerint kiáltozá, a' szavazatot azonban nem volt kinek sürgetni, nem, mert K. G. az asztalra leülve hallgatott, és 81 többi mind megannyi kortesvezér társai közül egy sem vállalkozott, hogy mint mászszor, ugy most

*) Ezen többnyire szó levelező ur tollából észrevétel nélkül sikamlott ki, minthogy azon párt jó része birtoktehetős. Cuique suum. Szerk.

is az alsóbb hivatalokra lett kijelölés alkalmával szavazatot sürgetett s táblát mutogatott volna. — Előre hasztalan ki nem üritett torokkal a' fejték tollas párt Kazinczy Andrást kiáltozta, illő várokozás s nagyobb hangu kiáltozás után főkörmányzó ő mlgá K. Andrást első alispánnak kijelentette, és semmi ellenmondásra nem találván föl is esküdtette.

Es most állt be a' harc, boszu, és minden elégtelenség a' vörös táborban, a' csata vesztve lón, mert zavarodottság szálta meg a' vitézeket, szidalom, rágalom és boszu ült minden ajkakon, mig a' tisztujtás tovább folytatott, s a' különben minden párt színezetnél közkedvességű másod alispán és más hivatalnokokkal együtt ollyak is megmarasztattak és elválasztattak a' főkörmányzó, és a' fejték tollasok kisebb gyülekezete részint pedig a' kibékítésbe befolyt vörös tollas párt előbbkelősége által, kik ellen — az ön érdeken kívül — történetek mindazon áldozatok, éjjeli nappali törődések és tusakodások, mellyekben az alsóbb rendü vörös és fejték tollasok olly tüzesen fáradoztanak, e' közben a' fentebb említett közvetítő békítés nyomán K. G. is ki lón nevezve bodrogközi főbírónak, mert a' mysteriumokról mit sem sejtett kortes tömeg az előtte igen ismeretes K. G. nevet meghallván, minden vezéri intés nélkül is kiabálta azt, noha egy nevezetes rész a' becsületes P. M. et is ugyancsak szorítá.

(Folyt. köv.)

VESZPRÉMMEGYE. Nyári közgyűlésünk f. hó 2án vette kezdetét. Mindenekelőtt, köztisztelőben, s szeretetben álló első alispánunk szokott hivatalos buzgósa, s erélyességénél fogva, nemes örömmézzel adott jelentést, azon hivatalos eljárásáról; melly szerint a' volt fő- s alispántárnok urak által kezelt pénztárakat, s számadásokat megvizsgálván, azokat legkisebb hiány nélkül jó rendben találta; és illy alakban az ujan választott fő- s alispántárnok uraknak, azt egymást kölcsönösen lett megnyugtatóssal mellet által is adta. — Adózóink ügyében ezen épen olly nagy fontosságú, mind öröndetes jelentés közörművel fogadtatván; az ujonnan választott fő- s alispántárnok uraknak, az általuk kezelendő pénztárak biztosítása tekintetéből hozott megyei határozatnál fogva bemutatott hiteles birtoklevelük, jelesen a' főpénztárnok uraké 10,000 pft., alispántárnok uraké pedig 5000 pft. erejeig azonnal be is táblázattatott. Továbbá a' tébolyodottak alapítványi pénztárának is nagyobb biztosítása tekintetéből, az ebből lett kölcsönözések hasonlóul betáblázatni kívántatván, főtisztelő S. B. bakonybéli apát ur azon okból, mivel nagyainak, vagy szerinte tekintélyeinknek nemesi büszkeségét ezen betáblázás fölülte sértené, őket e' részben is kiváltságosítani ohajtá; azonban általános akarattal a' betáblázás a' tekintélyeknek kiváltságosítása nélkül, mindenki ellen egyenlően megrendellettett, s azonnal teljesített is. Ez alkalommal ujan választott biztosinknak is birtoklevelük; — az általuk kezelendő javaknak biztosítása tekintetéből, 2000 pft. erejeig betáblázattatott.

Ezután első alispánunk jelenté; miképen B. Gy. volt biztosunknak számadását szinte átvizsgálván abban az említett számadónak is elismerésével, 1700 adat széna, s zab hiányt tapasztalt mindamellét, hogy ugyanezen említett biztosunk, a' Kis lőd, s Városlőd helységbeli adózóinktól 10 fontos adat széna helyett csakugyan 15 fontosat szedett be. Mi okból, említett biztosunknak javai már zár alá véve lévén, ez alkalommal ellene, másodalispánunk, jár. főszolgabíránk és tisztí főügyészünk által továbbá is teendő szigorú tisztvizsgálat s a' fenyítő kereset megrendellettett. — Következett a' helytartó tanácsnak azon intézvénye; melly szerint Kovács Dávid volt főadószedőnk hivataloskodása ideje alatt tapasztalt pénztári hiányt következőkép rendeli fedezendőnek; ugyan is a) említett Kovács Dávidot a' legkedvezőbb esetben is 24,698 pft. 9 krban megmarasztván, ezen sommát saját vagyonából megtéríteni rendeli. b) Azon esetben, ha ennek javából, a' főnebb említett somma ki nem kerülne; — Késmárky Zsigmond volt főpénztárnokot is azon okból, mivel a' megyeileg reá bizott ellenzárat kellően kezelni elmulasztotta, 13379 pftban megmarasztván; ezen sommát örököseik által megtéríteni rendeli. — c) Ha mindezek által a' pénztári hiány még eléggé fedezve nem lenne; azon esetben: a' pénztárt vizsgáló választványának minden egyes tagjait is egyetemben azon okból; mivel a' fizetéseket csupán a' naplóban foglalt pusztá kitetelekre, nem pedig az azokat igazolni tartozó nyugtató, s egyéb oklevelekre megalapították; — megmarasztván; — a' pénztári hiányt ezek által, s illy módon rendeli fedezendőnek. — Mellynek folytán Kovács Dávid ellen a' végrehajtás nyomban megrendellettett s annak tellyesideire másodalispánunk küldetett ki; — ő pedig, ki mindezt ideje, vagy is évi kezességi idejét nem az általa okozott pénztári hiánynak tisztázására; mint inkább tisztviselőinknek rágalmasására, s javainak elharácsolására fordította, befogattatott, javai zár alá vétettek, s ellene a' folyamatban levő büntető kereset mielőbb elítélteni rendellettett.

Továbbá az ellenzár 's felelősség kérdésére vonatkozva, a helytartó tanácsnak főnebbi határozatát osztani nem tudtuk; mert az ellenzár megeieleg megrendelve, annál inkább fogantatva véve soha sem volt; de különben törvény utján meghallgatás, 's illető bírói megmarasztás nélkül senki ellen végrehajtásokat intézni nem lehetvén; ez okból jelen alkalommal Késmárky Zsigmond örökösei, 's a pénztárt vizsgáló választvány egyéb tagjai ellen, kik a perben nem is állottak, a végrehajtást meg nem rendeltük. 'S azon kérdésre, hogy a' pénztári hijány, (t. i. ha Kovács Dávid javából ki nem kerülne; a' mint hogy ki sem kerül) kik által, 's mi módon fedezendő? — voltak többen, kik a' fedezést, törvény értelmében a' választókra, voltak azonban némelyek, sajnos! kik egyenesen a' közigazság, 's törvény ellenére, szegény adózóink terhére kívánták ujonan róni; határozatunkat azonban, a' Kovács Dávid javai ellenében megrendelt végrehajtásnak befejezése utánra halasztottuk.

Ezután első alispánunk önmaga bátorsága, 's megnyugtatósa tekintetéből azon kérdést intézé; hogy a' főnebbi intézvényben említett ellenzár kívánja e' a' megye szinte olly értelemben a' pénztárnoki hivatalokra nézve jövőre kiterjeszteni? Mellyre határozattá lón: az ellenzár, melly még mindez ideig megrendelve, 's fogantatva véve nem volt; sőt az ellenőri hivatal föllállításá nélkül jelenleg létre se hozható; mégis mivel a' megye e' részben a' pénztárnokok által adott biztosítás átvételével már czélszerűbben intézkedett, jövőre nézve se fogadható el. (Folyt. köv.)

AZ UNGI TISZTVÁLASZTÁS UTÁN. Ha kimerítő cikket akarnék írni, azzal kellene kezdenem: szükségkép hány pártnak kell léteznie, teljes erővel működnie egy megye vagy országgyűléseken, hogy az egyes tárgyalandó pontok tisztán és világosan megvitatassanak? Miután azonban vázlatos művemnek e' kérdés értelmezése nem tendi lényegét, mellőzve e' nálunk olly chaosban, 's fejletlen kiskorúságban bolyongó „párt“ kérdést, félrelépve az okoskodások gyakorta idéltent szülő teréről, egyenesen kiüztött tárgyam gyepelői után nyulva fontos érdekbe vágok.

Egy éve annak tán épen most, hogy e' megyének lát-határáról eltűnt a' béke nemtője, és Herostratus lón vádolva gyáván, ki ez istennek szentelt templom földzetére veté a' gyújtó üszköt, melly tán phönixként hamvaiból kikelni gondoltatik egykor. . . . E' megye marozanglott kebelként dühöngött ezentul önmagában, tengerdagálya majd apályaként zajongott szerény öblében; szászrészre szaggattatott irigy, majd felénk, vagy érdekteli körmöktől a' béke zászla-ja, — és a' ki mindezeket mintegy panorámába tekintve szemlélé, látott bajvivókat, lelkes vagy lelketlen vitakozók seregétől üvedztetve, látott pellengérré kitett áldozatot, hallani vélt keserű panaszokat, majd mély sohajokat — szemlélhete egy tábor, hatalmas erőtől duzzadt karokkal várva a' megteremtett szörnyet leküzdendő korlátlanak kiáltott merészségét. . . . Mig végre egy távolról lobogó fény, mosolygó színbe nem derengett felénk, melly reményként bünt büntetve, 's érdemet jutalmazva gigási léptekkel, határidejét megelőzve lépdelt várakozásunk elé. — Es e' várt Messias csakhamar megis érkezék, föltüzé zászlaire érdekeinek czégreit, 's rivallá a' föltámadás percét hatalmas kürtjével, — mig a' közvéleménynek csúfolt, 's elegendő gyarlósággal megáldott embertömeg demagogusaik fejbiczentésiről lesve a' teendőket, várt, türelmetlenkedett — kiáltott, ordított, rivalt; mig végre győzelmi diadallal el vonult nyugodt kebelével, mint mindég, — teli gyomorral mint vajmi ritkán, — üres, vagyis inkább nagyon is teli fővel, és szinte ráismerhetlen állapotban zöld szilvafáktól üvedzett tuskulanumja felé.

Igen, nemes atyámfiai! ti választottatok tisztviselőket, ti jól laktatok párszor izes sülttekkel, nyeltetek az olly réz jót nem izlett nyelvetekkel kortyokat, minőkkel csak a' Tisza él midőn a' Bodrogot vagy Sajót csalja be torkába, és eltávoztatok a' küzdőtől családaitok esendes körébe. . . . a' többi mit érdekel beneteket, hisz vágyaitok betöltvék. — Csak az kár, hogy olly hosszú a' három év. Ti mit sem nyertetek, ti mitsem veszítettetek, hiszen tapasztalhatjátok, nem ti, kik mulattatok, 's bírákat választottatok, öszültök meg egy rövid éj alatt; hanem inkább azok, kik magas kegyeiket osztogatva egyfelől — másfelől egy jeruzsalmi száműzött bársony zsebbeibe bujva lelkestől, huzatják egy ö. . . hatyudalát. Szegény proletariusok paripái, 's kocsisai — tinéktek kell e' veszteségeket kipótolni, vagy a' föld sülyed el veletek.

Ezen érintett egyenlenség, 's békétlenség magvait egy évvel ezelőtt szórta el kebleinkben egy vád, melly a' földhöz tapadt nyomorult pór helyett egy érzékeny nép atya ajkáról kiáltott a' bíráló világ elé. Ezen ismert történeteknek csak körülményeiről, 's következéseiről kívánok szólni, a' kihágások minőségét, 's mennyiségét mérlegezni nem szándékozván, mikről különben is a' nm. m. kir. htanács in-

tézvénye elég világosan szól az e' tárgyban kiküldött választvány vizsgálódásai taglalgatásában.

Miután Montesquieu szerint békelévén az első természeti törvény, most épen, miután országgyűlésünk küszöbén annak szükségét leginkább hitték némelyek, a' választók egy nagyobb része szem előtt tartva e' föllállított elv kivitelét ugyanazon két férfit tüze ki az alispáni hivatalokra, kik e' vád alól a' lehetőségig megtisztulva léptek a' sorompók elé, és a' közönség harsány éljenzésekkel üdvözlé is az általa főkaroltakat, mellynek egyedüli vezére a' belbéke iránti józan rokonszenv adott erélyt e' szándék kivitelére.

Es e' rész alkotta volna az egyik pártot, melly tulajnyomóságamiatt Conservatív pártnak elnevezetett, habár a' józan ész, majd az opositio bajnokaiból alakult is e' tábor. Minthogy pártnak teljességgel nem volt nevezhető e' két fél, részletes töredékeknek kénytelenittem azokat nevezni el. —

E' megye jelen állásában több illy részek alakultak, mellyek habár kevesebbé vagy többé hasonlítanak is némely illy elzilált megyék dirib darabjaihoz, ezt mégis mint sajátosságost, 's elkülönöztet kell tekintenem. A' legnagyobb rész nálunk az önérdékűeké, kik százdarabra szakadozva mindenütt föltüntetik a' lehetőségig árnyas elveiket, — ezután az alyafiság töredéke: unoka, nagybátyja, testvér, a' sógorok és komák ezre, ezek egy mozaik, de hatalmas részét alkotják az ugynevezett választóknak vagyis a' közügyekbe befolyóknak. Ezután jó a' különböző vallásfelekezetheliek klubja. — Már ugyan kérem, képzelhetünk e' tárgyat, mellynek keresztülvitele egy illy részletes töredékekből egészzé alkotott megyében párttal megbuktatottnak tekinthetnek? a' két létező elv még akkor sem jelentkezhet ott, ha az adminisztrátori rendszer törvényes, vagy törvénytelenségéről van szó. — Hol nincs észben és erszényben függetlenség, hol nem szűnt meg mind mostanáig a' vallásokhozi elfogult ragaszkodás, és egymás elleni személyes gyűlölség, hol a' rokon, kivált ha hatalmas oszlop emelkedett köréből, eszközként aljas térben mozogni kötelességének látja; ott ne várj érdekes harczt, nem ervényt, ott a' józan ész működése elfojtva, remény nélkül egy jobb jövődöhhöz fesszük gyász lepel alatt, mellyet csak orkán szelek leplezhetnének föl szomorú tespedésökből.

Eddig csak azt akartam megmutatni, mikép a' neutralistáknak tekintetbe sem vételével nálunk a' szakadás olly nagy, hogy eme zürzavarból, csak két egymás ellen harczoló elvieket föllállítani a' legnagyobb merészség volna. A' dolgok illetén állásában bátor vagyok kérdeni: mondat-hatik e' oppositionalistának a' B. P. H. levelezője, ha a' Pesti Hirlapával fogott kezelt? vagy tán csak visszafelé kell ennek állania, a' mi igen neveltséges volna, keressük a' dolognak mindég velejét, 's ervényt nélkül nem fogunk tapogatózni, úgy ha itt is mélyebben a' dolog veséjébe tekintünk, az elégedetlenségnek indokait láthatandjuk.

E' megyének különös szerencse jutott osztály részeül, — pár évektől óta tekintélyes és birtokos idegenek töredkedek alispáni székére juthatni, vajjon jutalom e' ez egy megyére nézve, azt elhatározni nem szándékom. A' megye rendei többsége úgy vélekedett: hogy ok méltóságuk alatinak hiszik idegeneket, azaz nem e' megye fiait emelni illy polezokra, hogy általok szeszélyöktől függvén (kivált ha vést sejtene) bármikor elhagyathassanak. Annál kevésbbé méltatnak az illy hivatalokra olyanokat, kik minden birtok nélkül csupa hősies proclamatori ürügy alatt kívánák elnyerni azokat. E' sorok írójával tökéletesen megegyezik azon elv: hogy másutt rangra és méltóságra nem méltatott egyed, miután tudva van, ha a' közzóra befolyani szándékozik, azt hivatal nélkül sokkal czélszerűbben teheti, nálunk se emeltessék olly hirtelen, kivált miután e' megyének helyzete más egyedek fölléptetését mintegy igényleni látszatik. —

A' tisztujítás e' szerint nálunk véget nem vetett a' helforrongásnak, sőt még tágabb körre terjeszté kihatását, a z elégedetlen megtagadja küzd-társait, majd elvarátit, 's elpártoltak kiáltja őt ki a' világ előtt, 's át nem gondolja józanul, hogy eme irigy következetlenséggel csak a' közügynek 's az egésznek árt — mit használ ekkor minden szó no klat, — tett erővel 's nemeslelkűséggel ha párosul az ész, lehet csak czél érve, különben jó éjt szép reményeink.

BÁNYAKERÜLETI KÖZGYÜLÉS. f. é. aug. 12én Pesten b. Prónay Albert kerületi ügyelő és Szeberinyi János superintendens ikerelnökele alatt nyitattott meg. A' t. olv. közönséget érdekelhető végzései közül ezeket véltük kiemelendőknek: 1) Élénkebb vitát szült a' tót új énekeskönyv ügye, melly az egyházaknak behozás végett a' régi helyett ajánlatni indítványoztaték. A' vita főleg két pont körül forogt. Az egyik az vala, hogy e' munkának megjelentét a' kerület, mint kerület hivatalosan nem is tudja, nem levén az az illetők által bejelentve 's ennélfogva csiklandósnak és a' kerület állásával meg nem férőnek mondaték,

hogy ez istentiszteleti használatra ajánljon olly könyvet, mellynek jósága- és czélszerűségéről meggyőződve még nincs. Ezen ajánlás pedig annál csiklandósnak találtatott, mivel az érintett új énekeskönyvben van egy ének (s ez volt a' második pont), melly a' protestantismus kétlen elveivel homlokegyenest ellenkezik, ezen ének szövegébe Czirill és Methodius, a' szlávokat ker. vallásra térítő apostolok nevei levén behozva. Indítványoztaték tehát, hogy a' kerület, mielőtt ezen magában véve a' réginél jobb, kor-és czélszerűbb énekeskönyvet ajánlaná használatul az egyházaknak 's így rá ütné a' helyeslés pecsétét, adná ki véleményadásul egy választványnak, a' kérdéses ének pedig hagyassék a' következő kiadásokból ki. Eredvénye a' majd 2 óráig tartott vitának az lón, hogy 3. suptdensünk befolyásával készülvén az el, megvizsgálás nélkül is kerületünk rá ütötte e' könyvre helyeslése bélyegét, így azt az egyházaknak ajánlja, de a' kérdéses éneket a' következő kiadásokból kihagyatni rendelé. 'S miután ezen énekeskönyv sok egyházban máris használatik, úgy intézkedünk, hogy ezentul semminemű liturgicus könyv se ki ne adassék, se be ne hozassék az egyházakba, mielőtt azt a' testület át nem nézette 's helybe nem hagyta. — 2) A' nm. m. k. htanácsintézvényei közül azokat, mellyek egyes esetekre vonatkozólag keltek 's az átmenet 18 éven alól tiltják, mult évben fölrásilag kifejtett okainknál fogva el nem fogadtuk, mennyiben az illyen egyes esetekről kívánt tudósítást illeti, azt az illetőknek meghagytuk. Egyuttal tárgyrokonságnál fogva fölvastatott a' dunántuli helv. vall. hitrokoninknak kerületi közgyűlésükből kelt levele, mellyben szinte a' nm. m. k. htanácsnak az átmenet 18 éven alól tiltó intézvénye iránt hozott határozatokat tudatják velünk 's annak pártolására bennünket alyafiságos szeretettel fölszólítanak. Melly fölszólításnak annál szívesebben engedünk, mivel a' tisztelt helv. vall. egyházkerület határozata a' mult évi mienkkel szerencsésen találkozik 's erről a' tisztelt suptendentiát tavali végzésünk közlése mellett tudósítani rendeltük. — 3) Ugyan-csak a' nm. m. k. htanács még mult évben a' ferenczmezei pap beltelkétől a' határvédéki katonai kormány által elszakított 200 egységnyi öl ügyében fölvilágosítást kívánt. E' fölvilágosító tudósítást az illető pap latinul írta meg 's így küldeté az időközben a' tisztelt kormányzékhez föl. Jelen gyűlésünkre intézvény érkezett, melly szerint e' latin tudósítást a' nm. m. k. htanács vizszakúldi azon utasítással, hogy az hazánk törvényei értelmében magyarul küldessék föl. Gondolhatni, hogy ezen intézvény legkisebb ellenzésre sem talált, — nem csak, sőt némelyünkét szegyenlész szállt meg, hogy azok közt, kik törvény iránti engedelmességet tanítanak hivataluknál fogva, lehetnek, sőt, mint a' jelen eset mutatja, vannak olyanok, kiket felsőbb kormányzéknek kell törvény iránti tisztelet- 's engedelmességre figyelmeztetnie, 's e' szegyenlés annál nyomasztóbb volt, mivel láttuk, hogy a' nm. m. k. htanácsnak ezen figyelmeztetése nagyon is igazságos. — 4) A' tisztáninnen helv. vall. egyházkerület fölszólítása, kérnék zsinattarthatást ö fölségétől, pártoltatott ugyan, de mint egész egyháztestületünkkel illető tárgy az egyetemes gyűlésre utasított. — Voltak ugyan jelen gyűlésünknek más érdekes tárgyai is, de ezekről említést teendünk, midőn a' t. olv. közönséget az egyetemes gyűlésről, hova azok fölküldetnek, értesítendjük. D.

ERDELYORSZÁG. A' közelebbi időkben Erdély némely vidékire berontott sáskákról az E. H. következőket közöl. Vajda-Szentiván aug. 9kén. Ott, hol hajdan a' nemzeti vajdák a' béke ölén a' vigalom és kék örömpoharait üritgették, 's hol századok véres harczi után a' magyar legnagyobb hivatásának, a' boldog heverésnek élt; most elenség táboroz, még pedig olly ellenség, melly az egyhangu nyugalomban, az ősi szabadság fájának viharombolta lombjai alatt heverésző nemesi, 's ennek kénye alatt izzadó paraszti rendet egyformán zaklatá az ősi gócz alól. Igen is elenség szállta meg vidékünket, de ollyan, melly vérünket nem szomjazza, szüzeinket rabságra nem fűzi, csupán — ha megehül, a' zöld török buzát és éretlen zabot reggelezi föl, 's ezen ellenséget az akademia szótárának mind a' két része „Sáská“nak mondja. Tehát röviden szólva az egyiptomi tiz csapás egyike nyakunkra jött. Ez az esztendő különben sem vala kedvező, 's még hozzá járulának ezen pusztító állatok is; igazán: nulla calamitas sola! De lásuk egy kicsint bővebben. Ezen vidékre Véestől (aug. 5én.) azóta jobbra balra térengettük 's térengetjük most is, de bizony még elég van. Mint hallottam a' vécsi és felfalusi, görgényi határokon tetemes károkat tettek, Körtvélyfáján hasonlóan, Gernyeszegen az uraság lábját megcsontot-ták, Vajda-Szentiván és sáspataki határokon — ezt már én is láttam — több darab földről úgy megették a' török buzát, hogy a' kórójából kopaszon alig maradt egy arasznyi, és ezt esütörtökön estvétől pénteken reggelig. — Ezen ide szállott tábor, csak pénteken tiz óra felé sikerült felkölt-nünk, mivel szerencsétlenségünkre azon reggel esett az e-

só, 's a' sáskana, de huszgul néhány Sás-patak és sikerült, mi-tani, de az n-kinlódunk nem csakug-most ezut-irhassak, m-datása, hog-mentek, va-Szék, keresztül a-hogy midőn-n e m l e h e-kört egy ro-be; jöttek S-nem főlemé-tek; szerenc-rost fölzakla-tünk reájok, azon részün-kukoriczána-nul üldözvé-iklódí cserén-tak egy tehé-ölték a' mar-vege lett vo-zen sikerült-marhákat. M-ömlé a' szeg-rossé, ha net-kissé is meg-zel égetnének. M á s -öt óra hosz-és Szemeria-Kolozs-, Do-Aranyosszék-ményes, Ölv-fölhatottak a-ig, jelesen E-lentések sze-nebbi tudósi-ban, Czegléd-ban Dengele-is mutatkoz-n. A' g a-délyben jele-mányszékhe-miképen azo-1846dik évl-orosz birod-portokban é-résben, Ga-két postaáll-öntötték el, sz-rasas termé-csaknem vég-Sajnos-ben a' kir. k-az előtt is ez-kintetéből k-ben, midőn-jelesen 1825-tudósítások s-be. Egyébir-sürgönyök a-kedések tört-Dun-a' heivét val-letnek, e' f-napján, 's z-ni; az ezt m-jelenésnek k-AMEL-vizszatért V-zásából 's en-hez tartozó a-különbözőle-gakérdés fel-vámlát, mexi-seket illetőle-ben mégis bu-mokrata Po

só, 's a sáska vizesen nem repül, szedni és ölni kellett volna, de husz harmincz engedetlen ember nem igen boldogul néhány millió állatkával. Csakugyan a két faluból — Sáspatak és Sz. Iván — kikigyült népnek később ösztívte, sikerült, miután a nap is segített, felkölni 's tovább hajítani, de az nap másfelől is a szomszédok hajtván, egész nap kinlódunk velök, de azért most is elég van a réteken, hanem csakugyan tovább nyomult az erője. Sokat irhatnék most ezuttal a sáska manipulációról, de hogy annál jobbat irhassak, máskorra halasztom, most legyen elég annak tudatása, hogy a sáskák itt jártak, ettek, 's pacifice tovább mentek, vagy menettek.

Szék, aug. 8. Tegnap egy roppant sáska sereg vonult keresztül a széki határon, még pedig oly tömördek sok, hogy midőn föl voltak verve, 's repültek fölöttünk, az egész nem lehetett látni tőlük, mintha az egész légkört egy roppant nagyságu szürke lepellel vonták volna be; jöttek Szentiván felől, azt a határt és a göcsit majdnem fölemésztették, a széki határban is tetemes kárt tettek; szerencsére korán észrevettük a székiek, az egész várost fölzaklatták ellenük, kimentünk, lármáztunk, lövöldözünk reájok, 's a lárma miatt megtértek ugyan, de a határ azon részein hol átvonultak, a tavasz buzát földig leették, a kukoriczának csak a kőrója maradt. Azonban fáradhatlanul üldözvén őket tovább is a székiek, este átvonultak az iklódi cserén Borza felé. A széki határban utjokban találta egy tehén csordát, 's úgy meglepték, hogy szinte megölték a marhákat, azok olyan bögést tettek, mintha világ vége lett volna, a csordás „tolvajit“ kiabált, 's nagy nehezen sikerült sok öszszegyült embereknek megmenteni a marhákat. Borzasztó vala látni a kétségbeesést, mely elömlé a szegény székieket, ma is kihajtották az egész várost, ha netalán visszafordulnának a sáskák. A hol csak kissé is megtelepülnek, oly pusztítást tesznek, mintha tüzzel égetnének le mindent.

Más tudósítások szerint. Háromszékre öt óra hoszszant szakadallanul jöttek Málnás, Szentgyörgy és Szemeria felől. Vannak Felsőfejér-, Küküllő-, Torda-, Kolozs-, Doboka- és Belsőszolnok megyékben, Maros- és Aranyosszékekben is. Kolozs megyében: M. Szentmárton, Örményes, Öves, Királyfalva és a három Zsuk határin, sőt fölhatottak a felsőkerület Szilágysággal szomszédos részeig, jelesen Kásapatakán, Pusztá Rajtolezon, hivatalos jelentések szerint nagy pusztítást tettek. Dobokában, a főnebbi tudósításokban érintett helységeken kívül Császáriban, Czegében, Moróban, Esztinyben 's Belsőszolnokban Dengelegen aug. 7-dikén pusztítottak. Egyébhelyeken is mutatkoznak kisebb nagyobb számmal.

A galaczi cs. kir. főügyviselőség az Erdélyben jelenleg pusztító sáskák eredetéről, a kir. kormányzékhez intézett átiratában oly értelemben tudósít, miképen azok teljességgel nem az idén, hanem már a mult 1846-dik évben kerültek Galacz környékére, mikor t. i. az orosz birodalomnak szomszédos vidékiről, roppant csoportokban átvándorolva, Moldova fejedelemséget nagy részben, Galacz város környékét pedig köröskörül tizenkét postaállomásra földhasadékokba rakott tojásaikkal öntötték el, az említett vidékek népségét mindennemű ideai száras termények lepusztításával jövődöbeli élelmök iránt csaknem végső kétségbeesésre juttatván.

Sajnosan értjük, hogy vannak hatóságok, melyekben a kir. kormányzéknek már 1794-en kezdve, vagy még az előtt is ezen bogarak gyászos pusztításai megelőzése tekintetéből kibocsátott rendelkezései, melyek azon években, midőn ily csapás fenyegette hazánkat, mindenkor, jelesen 1828-ban, valamint jelenleg is megújítottak, magán tudósítások szerint, nem kellő erélylyel vétettek teljesedésbe. Egyébiránt most már szünet nélkül jönnek a hivatalos sürgönyök a kir. kormányzékhez 's innen hatályos intézkedések történnek a hatóságokhoz.

Dunamelléki egyházkerület gyűlése. A heivét vallástételt követő dunamelléki f. t. egyházkerületnek, e folyó 1847-dik év szeptember hava 29-dik napján, sz. kir. Pest városában közgyűlése fog tartatni; az ezt megelőző nap levén a helyszínen leendő megjelenésnek határideje.

Báthory Gábor, egyházkerületi főjegyző.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Ujyorkból jul. 14-kéről írják: az elnök viszsztatért Washingtonba éjszakai tartományokbani körutazásából 's ennek eredvényei minden, bármely pártszínezet-höz tartozó amerikaira nézve szerfölött kielégítő. Bármily különbözőleg gondolkozzék is az éjszak meg dél a rabszolgakérdés felől, bármily oszlott véleményűek legyenek a vámlát, mexicói háborút 's egyéb fontos elvek 's napikérdéseket illetőleg: az alkotvány 's unio fentartás tekintetében mégis buzgalomteljes egyértelműség uralkodik. A demokrata Polk az éjszakai whig (conservatív) státusokat, a

whig Webster Dániel, szellemdus magyarázója az alkotványnak, a déli demokratákat látogatja; az általok tartott számos beszédek tárgya szüntelen csak „az unio 's alkotvány“, 's ezerhangu éljenekben ujongat tetszést nekik a nép 's tanúsítja rendületlen ragaszkodását mind a kettőhöz (az unio 's alkotványhoz). A népben mind inkább határozottabban nyilatkozik a kivánság 's meggyőződés, miszerint minden elnöknek hivatalideje alatt hasonló utazásokat szükség tenni. Ezek a népet 's tisztviselőit közelebb öszszekötetésbe hozzák 's azonosítják a kormányt a néppel. Midőn személyesített szelleme törvényeinek az elnökben a nép elé lép, akkor tiszteljük őt, tiszteljük minmagunkat; minden tisztelet elvégre ránk esik vissza. 'S minél távolabb áll politikai nézetben a város mely az elnököt fogadja, ennek kormányelveitől, 's mégis minél nagyobb tisztelettel viseltek iránta, annál világosban tűnik föl szerete a közházához ragaszkodása a szövetséghez és saját önbecsülése. Julius 4-ke volt (a függetlenségnyilatkozatás évnapja 1776.), mellyen az elnök viszsztatértében négy statuson keresztül ment 's az öröm természetesen legfőbb fokát érte. Washingtonban az elnököt 's a minisztereket, kik őt kísérték, erős munka várja. Mexicóban miként a dolog most áll, csak két ut létezik: vagy tökéletes meghódítása Mexiconak fegyveres hatalommal, vagy Calhouns terve szerint a hadseregünk által elzárta mexicói birtok amerikaivá tétele, mely szerint a kártérítést mi magunk végezzük 's Mexicot fejtelenségének adjuk által. Scott és Taylor e pillanatban mitsem tehetnek, miután önkénteseik szolgálataideje lefolyt, 12 ezer főnél több hagyá oda a sorokat 's az erősítések még nem érkeztek rendeltetésük helyére. Az elnök e szerint mindenké előtt új hadfogadással lesz elfoglalva. Ha aztán a congressus megnyitását decemberben a háboru nincs bevégezve, a béke nincs kieszközölve, akkor a congressus az ügyet hihetőleg maga dönti el. — E közben az egyesült státusok folyvást új lépéseket tesznek a haladásban, kereskedésük mindegyre emelkedik, a számtalan postahajókat nem is említve, hetenkint egy gőzös érkezik Európából 's nemsokára tán kettő fog érkezni. Ehez járul, hogy a villansürgöny már 7 ezer mérföldet köt egymással öszsze. Portlandból Maineben a vonal már egész Richmondig terjed Virginiában, egész Cincinnatiig Ohioiban; Mohile 's Ujorleans közt épülésben van 's nemsokára elkészül; Canadában hasonló történik, úgy hogy legközelebbi évben azon tudósítások, melyek a cunardféle gőzösökön Halifaxba érkeznek, tíz nap alatt Londonból egész Ujorleansig terjedhetnek 's vajjon nincs e igaza a népnek, midőn illetén kilátások mellett mindent el akar követni, hogy az unio valamennyi része egyenlő haszonban részesüljön? A terv tán roppant öszszegeket kívánand, de a kormány kénytelen lesz azt elfogadni. Különös figyelmet gerjesztett Ujyorkban jul. 12-ken a chinai hajó Keying érkezése. Kapitánya Kelt Károly (francia), legénysége 20 európai 's 35 chinai-ból áll. Cantonból Ujyorkig, sz. Iona szigetét, (Napoleon nagyműzeshelyét) érintve, 212 napra volt szükség 's első chinai hajó, mely az amerikai partokat látogatja. A hajó közép része igen alacsony, elő 's hátsó része ellenben igen magas. Az oldalak feje, fekete 's vörösrre festett chinai takarókkal diszítvék. A hajó orrán két nagy szem van festve, vigyázatra figyelmeztetésül a matrózoknak. A chinai legénység bő matróznadrágot, nyílt gyapottjanklit 's lapos szipkát visel a nyírt fejeken. Fonatékaik (Zopf) majd a sarkig érnek. Az állatok közt a hajón két egészen fekete nyelvéb volt, melyek hat közül maradtak meg, 's egy majom, mely egy maga élt még a hajóra szállított egész gyarmat majomból. Hajóteremben különféle chinai fegyverek, fagyagványok, képek 's egyéb ritkaságok voltak fölállítva, mik közül leginkább egy aranyzott nő bálványkép (Josz) vonta magára az amerikaiak figyelmét. Tizennyolcz karja van 's mindegyik kezében más valamit tart. Előtte két más alak látható, papokat ábrázolva, kiknek egyike világot tart, másika térdelve imádkozik. A chinai szakácsnak annyira megtetszett Ujyork, hogy szolgálatot keresett ott, mit valamely nyereszékű yankee bizonyosan hasznára fordítand. A kapitány megjegygye egyébiránt, hogy soha sem volt egy hajón is, mely oly kevéssé ingadoznék, annyit kevés vizet fogna 's a sok vihart oly derekasan kiállta volna. — Doniphan ezredes, ki a mostani mexicói háboruban Californiában győzelmekeket aratva, az ismeretlen országot egészen keresztül járta, egy régi indián városról, melyre utjában bukkant, tudósít. Jelentésében előadja, miképen a sumaiták egy körülbelül 6 ezer lelket számláló városban laknak 's földműveléssel foglalkodnak. A város négy nagy, öszszeépült négy szögéből áll 's két országutja van, melyek egyenszögüleg metszik át egymást. Valamennyi ház egy emeletes 's napon égetett téglából épült. A földszin tömör fal 's annyira öszsze van ragasztva, hogy minden város, negyed egy háznak vélhető. Az emelet választ el aztán házat háztól, azonban oly magas, hogy a földszint tetején kényelmesen sétálhatni. Emeletbe létrán járnak föl, melyet éjjelre félre szok-

tak tenni. A városban albinoindiánok is vannak, mi azon gondolatra szolgáltatott alkalmat, hogy a sziklahegységben fejez benszülőttek léteznek. Ezen város fölaltalása, bizonyosan érdekelni fogja mindazokat, kik oly sokáig keresik az aztékák erkölcs és szokásait megőrzött indiánokat. Donyphan nem kétli, hogy ezen indiánok ugyanazon törzsből származnak, mely Cortez Mexicoba érkeztekor élt ott. Nevezetes, hogy a sumaiták, mióta a spanyolok ez országot odahagyák, semmi öszszekötetésbe nem akartak a mostani mexicóakkal lépni, minthogy utóbbiakat egy nálok alábbvaló népül tekintik. El is üzék minden pap 's hivatalnokait, viszsztatvették ismét régi szokásaikat 's ősi parancsnokuk alatt élnek, ki egyházi 's világi főnökük egyzersmind.

Laknak Rio Pisco mellett, mely mellékfolyója Geylának 's gazdag földművelésök nemsak őket, hanem nagyszámu csodáikat is táplálja.

Mexicoból jun. 29-keig érkeztek tudósítások, mik szerint Scott tábornok még folyvást Pueblában tartózkodék, hol is intézkedéseket tön, 10 ezer ember élén Mexico főváros felé nyomulásra, mely maga részéről komoly védelmi szabályokat hozott. Santa Ana dietatornak nevezetett azon föltét alatt, hogy nem köt békét. Ugy vélék, hogy Mexicotól három órányira fekvő Penon helységről ütközetre kerül a dolog. A kabinet ujan következőleg alakult: Acosta tábornok had, don Domingo y Barra külügy, don Vincente Romero igazság miniszter, Rondero marad a pénzügyek élin. —

Az egyesült státusokban most 335 nyilvános könyvtár létezik, melyek öszszesen 2 millió 351,260 kötetet foglalnak magokban. Ujyork státusnak van 33 könyvtára 174 ezer kötetel, Pennsylvaniának 32 könyvtára 176 ezer kötetel, Massachusetsnek 30 könyvtára, 203 ezer kötetel 's b.

Chicagóban (az egyesült státusokban) egy ugynevezett kikötő 's folyam gyülekezet, 15 statust képviselve, állott öszsze. Bizottság nevezetett, mely névszerint a tengerek 's folyókoni kereskedés 's közlekedés minősége 's kiterjedése, alkalmas kikötő hiánya 's egyéb akadályok következtében emberélet, hajó 's tulajdonvesztés 's végre az uniobeli kikötők mostani állapota fölött legszorosb statistikai adatokat gyűjtson. A gyülekezet egyzersmind kijelenté, miképen semmi esetre nem szándoka valamely politikai párt céljait előmozdítani, 's magáévá teszi az elvet, hogy egyedül a vashingtomi öszszes congressusnak van az alkotvány erejénél fogva hatalma törvényt hozni minden kereskedelmi ügy fölött valamint kereskedési viszonyokban status és status közt.

Miután annyiszor szó van Mexico városról, érdekesnek tartjuk az olv. közönségre nézve annak némely legkitünőbb szépségeit fölemlíteni. Ezek közé tartozik a főtér, mely 12 holdnyi tért foglal el, márvánnyal van köveze 's egyikét a világ legszebb sétányinak képezi. Mind a négy oldalán ezen hatalmas négyszögnek pompás 's drága középületek állanak. Egyik oldalon van a téres székegyház, másikon a kormánypalota, 's mindkettő egy egész oldalt foglalják el a négyszögnek. A székegyház az aztékák nagy bálványtemplomának helyén van építve, 's a kormánypalota a nagy Montezuma palotáján. A székes egyházban találtató gazdagság hihetetlen. Az oltár tömör ezüst lemezekkel van kirakra 's tömör arany cifrázatokkal ékítve. Az oltárt körülöfolyó karzat 100 láb hoszszaságu 's tömör arany, ezüst és rézből készült. Óriási nagyságu szobrok, edények 's csilárok elszórvák az épületben, 's hozzátéve, hogy ezek is drága ércből készültek, képzeltetni a főegyház végtelen gazdagságát. Azonkívül még 80 többé kevesbbé pompás templom létezik a fővárosban 's egy színház, mely iszszonyu költségbe került 's 10 ezer embernek ad tért. A város nyugati részén egy másik nagy (45 holdnyi) tér van, egy kuttal közepén. Kellemes esti sétányul szolgál 's valóban nagyon látogattatik. Még egy harmadik köztér van a fővárosnak, hol kocsik 's lovaglók gyülekeznek; legalább 2 ezer lépésnyi széles — 's müly nagy terjedelmű, azon körülményből is következtethetni, hogy nem ritkán 7—8 ezer lovag 's 2 ezer koci látható egyszerre rajta.

SPANYOLORSZÁG. Cataloniai határszéli tudósítások a Vedredas mellett történt öszszeütkezést igen vérezenek festik. A carlista főnök, ki e viadalban elfogatott, nem don Juan Errero, mint eleinte tévelyesen álliták, hanem don Manuel Herrera. Négyszáz ember borzasztó rengetegzughban öszszesoritva, kopasz sziklaletjőségek 's mélységektől körülveve, férfi férfi ellen küzdve mint kik kegyelmet sem elfogadni sem adni nem akartak. Enna tábornok, a geronai tartomány főparancsnoka, tüstint több hadosztályt küldött a széllyelvert carlisták után, kik bizonyosan ismét öszszeverekednek.

A francia rendőrség erősen örködik az egész határszél fölött, miről következő új példa tanuskodik. Bourg Madame francia határvároskában parancsnokló tiszt jelentést kapott, hogy egy carlista csapat barangol a hatá-

ron. Csakhamar megtudá, hogy jul. 22-én mintegy tizenhat carlista szökevény Narbonne-t odahagyva, hegyek irányában a spanyol határhoz közelednek. Valamennyien fegyvertelenül valának. Hú s biztos vezetők mutaták nekik a követendő utat. Már Escaldasba jöttek s a határt átlépni szándékoztak, midőn két polgárhadi dandár s egy osztálya a 9-dik számú sorjagoltságú ezrednek, az utat hirtelen elzárták előlük. Egyetlen egy carlista sem szököhetett el, oly czélszerűen voltak a rendszabályok intézve. A szökevények közt van a két carlista ezredes Almeda s Benot Romais Chamberu, Mirales alhadnagy, egy káplár és tizenkét közlegény. Mindegyikük golyóra töltött fegyverrel volt ellátva s azonkívül nagy mennyiségű töltést s lőport vittek magokkal.

Ujlag egy küszöbön álló miniszteri krisisról rebesgetnek. Egyike a progressista párt legtekintélyeseb férfainak állítólag la Granjába hivatott s új kabinet alakítását bízott meg. Felsőbb politikai körökben Viluma marquist emlegetik olyannul, kire a királynő a közügyek vezérletét bízni akarja. A Portugáliából visszaérkezett sergek hallomás szerint Navarrába valának indulandók.

ANGLIA. Dublinból aug. 2-dikáról írják: O'Connell Dániel halandó maradványai ma érkeztek ide egy gőzös földözeten. A koporsót a kikötőben, hol roppant embertömeg gyűlt össze, egy kath. pap küldöttség fogadta s hat fogatú kocsin, kézműves egyletek kíséretében, a marlbroughi utcában fekvő templomba vitte, hol a holttest egész augusztus 5-keig, mint nyilvános temetésre küzölt napig kitételve marad.

Legfontosabb a választások eredményei közt eddigelő az, hogy valamint sir John C. Hobhouse miniszter s Hawes és Fox tábornok miniszteri hivatalnokok a győke-resdies irányában megbuktak, úgy a kabineti tag Macaulay, ki mint szellemes politikai író és a mostani Anglia legnagyobb szónokainak egyike, szülővárosában Edinburghban a presbyterianus gyűlésnek engedni kénytelen volt, mivel a katolikusoknak adandó engedélyek mellett nyilatkozott. — Vasuti aristokrátiából Hudson György a „vasutikirály“ Sunderland grófság, és Stephan Sohn R. Whitby részére választattak követeknek. Norwicheban Peto vasuti vállalkozó megválasztása után 200 vasuti munkás kiabálva járta a várost össze, a választott győzelme megünneplésül. — Irlandban a választások kissé tüzesen folynak. Droghedában, hol az új irlandi főtít-kár, sir W. Somerville biztos kilátással bírt a megválasztásra, az ő s új irlandiak összeverekedvén minden ablakot összetörték a főutcában. Dublinban O'Connell teteminek eltakarítása után 12 órára volt a városi követválasztás határozva, — tehát holtteste izgatási eszközül használtatott.

A keletindiai társaság igazgatósága Hardinge lord helyébe Dalhousie gróftot nevezé ki keletindiai főkörmány-zóul, — Pottinger Henrik pedig a madrasifőkörmányzóságot nyere el.

A parlamenti választásoknak a grófságok egy kis fordulatot adtak, védősdiak nyervén el a tért sok helyült a szabadelvűek irányában. Buckinghamshire — egyike a legjelentékeseb angol grófságoknak, egyik képviselőjeül Disraelit választá, ki is hosszas beszédet mondott a hasonbérlok fölvilágosítására, ismeretes „fiatal-angol“ stí-jében ama jelszó fölött: „nem szabadelvű, hanem népsze-rű rendszabályokat!“ Disraeli, kinek regényei leginkább az izraelita törzs dicsőítésére czéloznak, természetesen a zsi-

dó emancipatiót is pártolja. Kiváncsiak most az angolok ta-paszatni, vajjon mikép fogja ő a parlamentben kimutatni, hogy az emancipatio nem valamely ujkori szabadelvű, ha-nem angol népies rendszabály, mely sajátkép már az an-gol alkotvány szellemében feküdt 1688 előtt. Egyébiránt szavát adá, mikép pártos ellenzékhez a kormány irányában nem tartozandik.

A Mechanic magazine Rosse lord óriási tárcsövér-ől magasztalólag emlékezik. Ez eszköz fogékonysága — ugymond — bámulatos. Oly nagyon erős, hogy ha valamely első nagyságu csillag annyira távol lenne, miszerint vilá-gosságának 60ezer évre volna szüksége földünkre juthatá-sul, ezen táveső mégis fel fogná azt földözni; sőt ha 3 mil-lió évre lenne is szüksége, még akkor is megmutatná azt e táveső az ember szemének. S csodálható é aztán, hogy il-lyetén eszközzel nagy felföldözéseket tehetni? Már most, m-dön még alig van az ég felé irányozva, nagyot értek vele. Egyik legnevezeteseb tárgy az égen a ködfolt Orion csillag-arczán. Herschel óta legerősb távesővekekkel vizsgálták azt, de mindinkább titokteljesebb s változatosb volt jellemében. Rosse távesőve általi vizsgálatnak is sokáig ellenállt; türel-mes buvárkodásra volt szükség éjéről éjre, hónapról hónap-ra. Végül egy tiszta légkör a csillagvizsgálóknak fölvi-la-gosítást adott s a csillagok, melyekből Orion ködfoltja áll, első ízben nagyotak az ember szeme elébe.

(Rotschild követ beszédének folyta-tása) Többet nem akarok s nem szükség jelenleg mon-danom. Önök igen jól tudják, hogy kereskedelmi, polgári s vallási szabadság mellett vagyok. Buzgón iparkodandom ezen nézetimnek gyakorlati s tökéletes kifejlődést szerez-ni, s bízom erősen, hogy eljárásomat önök méltánylása kö-vetendő. Masterman urat (conservatív), ki ezután szólan-dó vala, alig leheté a keletkezett nemtetszési zaj miatt hal-lani. Bistositá választóit, hogy az ország s londoni city ér-dekeit tehetsége szerint előmozdítandja. Utána még a meg-bukott jelöltek szóltak, de a lárma oly nagy volt, hogy csak Lavpent beszédét leheté hallani. Véleményünk szerint nem azért, mintha erős hangja volna, hanem hihetőleg a-zért, mert szabadelvű.

A dublini repealegyelet jul. 26-ai ülése Broderick ka-pitány elnöklete alatt tartott s rendkívül látogatott volt. Collett ur, eddigelő alsóházi tag Athlone részére, vallomá-sát teszi le mint repealista. Kinyilatkoztatá, hogy vallási s polgári szabadságot akar, s hogy nézete szerint Irland ba-jain csak helybeli parlament által segíthetni. M. O'Connell egy levelet olvasott föl O'Gorman Mahon urtól a fiatal Ir-land egyik vezérétől, ki egy az enmsi választókhoz intézett köriratban kijelenti, miszerint az engesztelődés csarnokba menend, kibékítés megkísértésül az ő fiatal Irland között. O'Connell megjegyze, hogy O'Gorman Mahon urnak re-pealegyeleti taggá kell lenni, mielőtt kibékítést kíséresen meg a két párt közt. Atyja O'Connell Dániel nyilatkozata szer-int azonban O'Gorman Mahon soha sem lehet a repeal-egylet tagja, mert erre előbbi viseletével minden jogát el-játszotta. M. O'Connell erre hevesen kikelt a whig és to-ryk ellen, felhíván honfitársait, miszerint mind a két pártot zárják ki a választásokból s egyedül ő irlandiakat küldjenek az alsóházba.

FRANCZIAORSZÁG. A pairkamra aug. 3-án fo-gadta el a kiadási költségvetés összes egyes részeit. Hosz-szab tárgyalást csak a külügyi rovat idézett elő, mellynél Flavigny báró a schweizeri ügyekről kérdéseket tón. Gui-

zot ur Schweizot illetőleg kijelenté, mikép Franciaország-nak épen nem szándoka Schweiz belügyeibe avatkozni, egyszersmind azonban védi saját jogait jövőre nézve. Nem tilthatja el Schweiznak, hogy az a maga szövetségi szerző-dését átvizsgálja, de nem lehet egykedvű néző, ha ez a leg-gyökereseb eszmék szellemében történik, mik mindenütt csak gyalázatot s romlást hoznak az országok fölé — a hol uralkodnak. Franciaország eddigelő csupán nézetét nyilatkozatá; de ha Schweiz belső eseményei más módok alkalmaztatását kívánandják, a kormány teljesíteni a kö-telességeket, melyeket Franciaország érdekei igényel-nek. — Másnap a pairkamra 105 szóval 13 ellen fogadá el az összes költségvetést s aztán 109 szóval 4 ellen a nyug-díjt Duperré admirál őzvegye számára.

Egy olasz hadastyán Napoleon sergéből, Busi tábor-nok, aug. 2-án 72-ik évében Párizsban meghalt. Az 1831-ki forradalmi kísérletekben nem csekély részt vón.

Havreből egy borzasztó balesetről tudósítanak, mely is ott aug. 2-dikán egy gőzösön történt. — A hajó, Harflour mellett, utjában Cherbourg felé volt, hol gépei egy külön bizottság jelenlétében megvizsgálandók valának, midőn az egyik gőzöst teteje megpattant s a forró vizár a gépkam-rába ömlött. A melegség oly nagy volt, hogy fen a fűdö-zeten nem lehetett állani, de len épen husz ember foglalko-dott, s ezek közül tizen halva hoztattak fel, többien úgy oda voltak, hogy fölpülésökhöz igen csekély a remény. Ezen roszul épült hajót magányipar állítá ki.

Nismesben jul. 28. és 29-én a juliusi ünnepek alatt (mellyek ez évben esendesen s kisebb pazarlással mentek véghez) nagyszámu munkások háromszinu zászló mellett, a marseillaise bögő zengedezése közt vonultak a városba, s 30. megújítván a lármat, munka s kenyér után is kiáltottak, úgy hogy kiesapongásaiknak a rendőrség volt kénytelen véget vetni.

OLASZORSZÁG. A belső forrongás utolsó hetek-ben Rómát és statusait elanyira megzaklatá, hogy szeren-esés elmúltával a pápa közhálaimákat rendelt birodalma szerte. E közben rettenthetlen kebellet viszi egymásután keresztül az egyházfőnök üdvös újítási terveit. A polgár-had rendszabályai már nyomtatásban is megjelentek. — Fontos a 18-dik szakasz, mellyben a szents. atya magának tartja fen a szolgálat fölfüggesztési, valamint a polgárör-ség föllosztási jogot — ha ezt a körülmények ne talán ugy kívinnák. Illyetén esetekben azonban az őrség egy év le-folytával ismét munkásságba lép, kivéve, ha felsőbb intéz-kedés meghoszzabbitná a határidőt. Közfölratok s kor-mányügyekbe avatkozás szigorum tiltatik. Fegyvert a sta-tus, élelmezést a községek adnak. Milly módon eszközöl-tesenek ki a költségek, erről a rendszabályokban említés nem tétetik, valamint arról sem, vajjon az egyesek kötele-sek é magoknak egyenruhát csináltatni vagy nem. Az e-gyenruhát ő szentsége külön rendelete állapítja meg; sisak ellen nagyon sok az ellenvetés. Honnan van ez ellenszenv a régi rómaiak kedvezet fővege ellen?

TÖRÖKORSZÁG. A török-görög villongásban ide-iglen esend uralkodik, mig Kolettis válasza megérkezik a török külügyi miniszter azon fölszólítására, hogy a görög kormány irásban fejezze ki sajnálkozását az ismeretes ese-mény megtörténte fölött. Tiflisben epemrig uralkodik, minek következtében a török orosz vesztegledékben a tar-tózkodási idő néhány nappal meghoszzabbított.

66ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Csöd-hirdetés.

A nagyméltóságú magyar kir. udvari kincstárnak folyó 1847-ik évi július hava 21-dik napján 30;321 szám alatt kelt kegyes intésvénye következtében, az országos kir. építési főigazgatóság kebelében, De m k o v i t s E l e k nyugalmaztatása által megü-rült első mérnöki állomásra, mellyel éven-kénti 900 p. forintnyi fizetés vagyon ösz-szekeposolva, a csőd határnapja ugyan fo-lyó évi szeptember hó 30-dik napjáig ezenel közhírré tétetik.

Azon egyede, kik ezen hivatal elnye-réséért folyamodni szándékoznak, ebeli ké-relmeiket az ehhez szükséges bizonyítvá-nyokkal u. m. a böleselkésési és mérnöki

tudományoknak rendes és kielégítő bevég-zetéről, és így a mérnöki-oklevélnek va-lóságos birtokáról, a vizmüi, építészti, nemkülönbön út és hidi munkálatokról szer-zett eszméleti és gyakorlati ismeretekről, valamint eddigi hivataloskodásokról, és er-kölcsi tulajdonaikról, úgyszinte az ország-ban divatozó nyelveknek tökéletes ismere-téről, ellátva, a magyar k. építési főigaz-gatóságnak, az előbbi idézett határnapig annál inkább benyújtani igyekezzenek, minthogy a később érkező, vagy az előso-rolt bizonyítványok nélkül benyújtandó fo-lyamodásokra figyelem nem fordíthatatik. Az országos kir. építési főigazgatóság ál-tal. — Budán augusztus 13-án 1847. 1-3

Hirdetvény.

A nagyméltóságú magyar kir. udvari kamara rendelkezésből közhírré tétetik, hogy a folyó 1847-ik eszt. augusztus 30-án az ó-budai uradalmi főtisztviségi irodában, Bu-dán az országuton (Landstrasse) létező ügynevezett Császá r - m a l o m minden hozzá tartozó épületekkel, vászonfejérisés-sel, és Lukács fűrdővel, jövő 1848-ik év ja-nuár 1-ő napjától számjandó 3 évre árverés útján kézbe fog adatni.

Egyébiránt a nevezett Császá r - m a l o m udvarában ujonau építendő sárfür-dők (Schlambäder) építetéseük után, árverés útján külön fognak bérbe adatni. Bérleti kívánók, szükséges 10-percen-tes bánatpénzzel, és egy évi bérhez hason-ló oiztosítékkal — cautióval — ellátva e-zennel meghivatnak, — a bérleti föltételek a fennérintett irodában előbb is megtekin-tetők.

1-3

Papir szállítási hirdetvény.

A nagymgsu m. k. u. kamara rende-le-tére a marmarosi k. kamrai igazgatóságnál három évre megkivántató e' következő papir mennyiség, u. m. 20 rizma nagy p. papir, mire a bánatp. 12 pft. 189 „ „ kanczellária „ 77 „ 80 „ „ fogalmi „ 29 „ 7 „ „ medián „ 52 „ 6 „ „ protocoll „ 7 „ 4 „ kisebb boríték „ 1 „ 12 „ nagy boríték „ 10 „ 153 darab tábla papir (Papendeckel) 12 6/10 szállítása 1847. évi aug. hó 31-én a márm-

rosik, kam. igazgatóság épületében tartan-dó nyilvános árcsökkenés útján kintatni fog.

Ezen árcsökkenésre írásbeli ajánlatok is elfogadtnak, mellyek a fent kitétt bánat-pénzzel és azon nyilatkozattal: hogy az a-jánlól az árcsökkenési és szerződési föltételeknek magát aláveti, ellátva, az árcsök-kenést megelőző estéig é marmarosi k. kam. igazgatóság elnökének ezen kívülrüli fölírassal „Papir szállítási aján-lat“ beadandók.

A többi árcsökkenési és szerződési föltételek a marmarosi k. kam. igazgató-ságnál megudhatók. 1-3

Gabonár váltógarasokban.

	Tisztehuza	Készere	Rozs	Arpa	Zab	Kukorieza
Pesten, auguszt 1.	(pesti m.) 350-400	270-276	190-2 5	130-140	85-95	200-
Veszprém, „ 13.	(pozs. m.) 180 235	140-160	100-130	78-85	55-58	—
Temesvárott, „ 6.	„ „ 137-180	—	—	—	—	120-
Győrött, „ 7.	„ „ 230-260	180-200	140-150	90-100	80-85	180-190
Mosonyban, „ 12.	„ „ 270-335	160-190	140-185	80-105	90-104	165 190
N.-Szombathban, „ 10.	„ „ 210-250	—	135-165	103-112	83-86	—
Pozsonyban, „ 13.	„ „ 200 260	—	145-180	100-118	88-117	—
Miskolczon, „ 12	„ „ 175-180	165-170	150-155	105-110	160-165	135-140

Dunavizállás: aug. 14-én: 9 10 9 1/2 az 0 fölött.